

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

In acest număr continuăm
publicarea memoriilor primului
pilot-cosmonaut.

Citiți în pagina 4-a:

DRUMUL ÎN COSMOS

de IURI GAGARIN

Noul aparat de radio cu tranzistori „Gauia” fabricat la Riga. Are gamă de unde medii și lungi, prinde ziua 8—10 posturi, iar seara peste 30, cântărește 600 gr.

CITIȚI
ÎN ACEST
NUMĂR:

(pag. 6-7)

Ne întoarcem din U.R.S.S.

Realizări mărețe într-o cadență vertiginoasă
de acad. Elie Carafoli ● Capitala astronomică a
lunii de Matei Alecsescu ● In marea casă a
prieteniei de Radu Valter ● Un neîntrecut vio-
lonist, un desăvârșit pedagog de Ștefan Gheorghiu

ANUL XVII

20

(844)

19 MAI 1961

12 PAGINI 1 LEU

Daruri personale pentru Congres

În cinstea celui de al XXII-lea Congres al P.C.U.S., tinerii muncitori din Moscova au luat o nouă inițiativă patriotică. Ei au lansat chemarea: „Să împlinim cel de al XXII-lea Congres al Partidului în mod comunist”. Astfel mii de muncitori, ingineri, tehnicieni — oameni de diferite profesii — au hotărât să pregătească daruri personale în cinstea Congresului. Cea mai mare parte dintre ei și-a luat angajamentul să îndeplinească planul anual până la 17 octombrie.

Inițiativa a fost dezbătută în cadrul unei ședințe a biroului C.C. al Comsomolului, la care au participat, în afară de inițiatorii întrecerii — muncitori de la uzina de carburatoare, de la fabrica de bomboane „Udarnița” și de la uzina de fabricate din beton armat din Moscova — tineri frunziși în producție, activiști de comsomol, reprezentanți ai vechii găzi a clasei muncitoare, conducători ai marilor întreprinderi din capitala Uniunii Sovietice. Toți cei prezenți au înțeles că aplauze furiuoase angajamentele pe care și le-au luat un mare număr de muncitori. În ce constă valoarea noii inițiative?

Ea dă posibilitate fiecărui muncitor să-și fixeze atât țelurile concrete în muncă, învățatură și viață, cât și căile de atingere a acestor țeluri. În această mișcare a întregului popor pentru împlinirea cu cinste a Congresului au luat naștere multe forme noi și interesante de întrecere. Astfel, în Ucraina și republicile baltice tinerii luptă pentru titlul de brigadă de muncă comunistă „Al XXII-lea Congres al Partidului”. Comsomoliștii din Leningrad au adăugat devisei lor „Să îndeplinim în cinci ani septenariul în ce privește productivitatea muncii” angajamentul de a da numai produse de calitate. Iar tinerii din Harkov se străduiesc ca norma de șapte ore s-o îndeplinească în șase ore.

Inițiativa moscovitelor include toate aceste forme de întrecere, ea oglindind elanul tineretului muncitor spre noi înălțări în muncă. La această mișcare pot participa oameni de toate profesiile, din toate ramurile economiei naționale. Întrecerea va fi intens sprijinită și de oamenii muncii de la sate, care dau bătălia pentru un belșug de produse agricole.

Cafenelele tineretului

Proiectele noilor cartiere și orașe sovietice acordă un loc din ce în ce mai însemnat construcțiilor publice cele mai diferite.

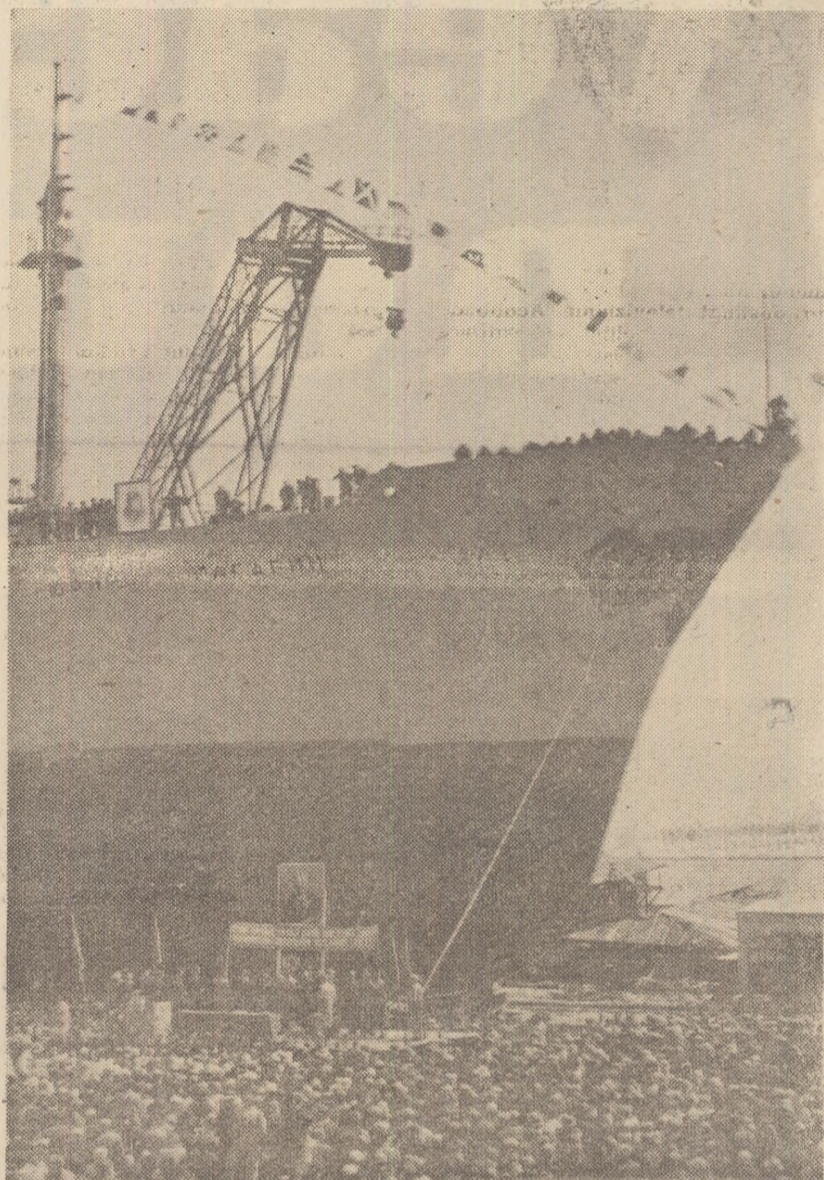
Setea de viață colectivă pe care o resimt oamenii sovietici și, deosebi tineretul, crește cu fiecare zi, căci astăzi tinerii se simt tot mai puțin îndemnați să-și petreacă timpul liber izolați, ei vor să-și aibă propriile cafenele.

Aceste cafenele ale tineretului trebuie organizate înainte de toate, pe bază de profesii, și asta cel puțin până ce noile locașuri își vor recruta obișnuința de fiecare zi. Amatori de astronomie, de pildă, își vor avea cafeneaua lor căreia, nu încapă îndoaia, îi vor da numele unei constelații. Pasionații sportului cu balonul rotund o vor avea și ei pe a lor, la fel cei ce îndrăgesc ver-surile. ș.a.m.d.

Cafenelele acestora, asemănătoare unor mici cluburi în care se întâlnesc oameni cu preocupări comune, vor fi alcătuite dintr-o încăpere. De-a lungul pereților vor fi aranjate mici mese, iar în centru, podeaua puțin adâncată va alcătui ringul de dans, dominat de un podium pentru orchestră. Încăperea va putea fi ușor transformată în sală de spectacole sau pentru unele sporturi de cameră cum ar fi tenisul de masă.

În schimb, dacă cafeneaua urmează să capete o destinație specială, alături de prima încăpere vom afla o a doua, un salon în care se vor găsi reviste și cărți, jocuri de șah, un magnetofon etc. În această încăpere vor putea fi organizate, de asemenea, expoziții de pictură sau arhitectură.

Atunci când proiectul unei astfel de cafenele destinate tineretului, deosebit de restaurantele sau cafenelele obișnuite, va fi terminat, arhitecții se vor gândi, desigur, la decorarea interioară. Încăperile, nu ne îndoim, vor fi luminoase, de pe pereții zugrăviți în culori vii, armonioase, vor fi înălțurate podocbele greoaie cum sînt draperiile sau aglomerările de tablouri, mobila va fi ușoară, cu linii simple, confortabilă.

Constructorii navali din Herson au lansat de curând un nou vas maritim, cu o deplasare de 22.000 tone. Numele lui: „Iuri Gagarin”

Un muzeu de cosmonautică

La Kaluga, orașul unde a trăit și lucrat vreme îndelungată Konstantin Țiolkovski, se va construi Muzeul de stat de cosmonautică care va purta numele marelui om de știință.

La concursul inițiat pentru executarea proiectului au participat 240 de arhitecți. Premiul I a fost acordat colectivului de autori alcătuit din B. Barhin, N. Orlova, V. Stroghe, K. Fomin și inginerul L. Babaijeva.

Muzeul va fi înălțat în parcul orașului, deasupra râului. Konstantin Eduardovici obișnuia să viziteze acest colțisor verde, de unde admira frumoasa Oka.

Muzeul va avea două secții principale. Prima

ar putea fi numită memorială. Aici vizitatorul va avea prilejul să cunoască schițele și machetele rachetelor executate de Konstantin Țiolkovski, ca și manuscrisele lui.

Ideile lui Țiolkovski în acțiune constituie subiectul celei de a doua secții, pentru care se va rezerva cea mai mare sală a Muzeului. Muzeul de cosmonautică va oglindi multilateral mărețele victorii ale științei și tehnicii sovietice în domeniul cuceririi Cosmosului. Aici vor fi amenajate o sală de lectură, un cabinet de fizică și încăperi pentru activitatea științifică. În jurul muzeului vor fi construite platforme speciale pentru cercetări astronomice.

La Expoziția internațională a muncii

În cadrul festivităților prilejuite de centenarul unirii poporului italian într-un singur stat, la Torino s-a deschis Expoziția internațională a muncii. Expoziția se intitulează „O sută de ani de progres tehnic și social, realizări și perspective”. Optsprezece țări își prezintă expo-natele în frumosul oraș italian.

„Totul pentru om” este deviza pavilionului U.R.S.S. consacrat problemei „Securității, igienei și condițiilor de muncă”.

Locul central îl ocupă aici, pe drept cuvânt, panourile și exponatele care vorbesc despre pregătirea și înfăptuirea primului zbor al omului în Cosmos. În pavilionul acesta este întotdeauna un adevărat furnicar de oameni. Tineri și virstnici, de profesii diferite, vizitatorii veniți nu numai din localitățile Italiei, ci și din alte țări, urmăresc cu interes materialele deosebit de valoroase care afirmă încă o dată superioritatea orînduirii sovietice, supremația mondială a științei și tehnicii țării socializmului biruitor.

În sectorul „Ocrotirea sănătății”, atenția publicului este atrasă de exponatele care vorbesc despre intensă activitate a medicinei preventive în U.R.S.S.

În celelalte sectoare ale pavilionului (metalurgia, industria extractivă, construcția de mașini și altele) s-a pus accentul pe prezentarea realizărilor privitoare la ușurarea și îmbunătățirea condițiilor de muncă, ca urmare a mecanizării și automatizării producției.

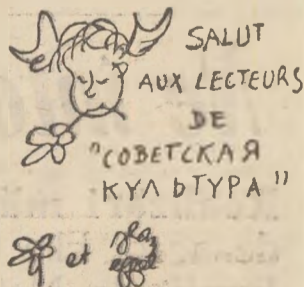
Jean Effel la Moscova

Cunoscutul pictor, desenator și caricaturist francez Jean Effel și soția lui Marguerite sînt oaspeții Uniunii Sovietice. Ei au venit la invitația Asociației „U.R.S.S.—Franta” pentru a asista la deschiderea expoziției picturii franceze.

— Va fi prima mea expoziție în Uniunea Sovietică — a declarat Jean Effel unui corodpondent al ziarului „Sovetskaia Kultura” — și sînt foarte bucuroși că mi s-a dat posibilitatea să fac cunoscute moscovitelor lucrările mele.

Expoziția va cuprinde aproximativ 800 de lucrări ale lui Effel, printre care un loc important va

fi ocupat de suita grafică „Facerea lumii”. Vizitatorii expoziției

Moscou 7 Mai 1961

Salutul lui Jean Effel vor putea admira și caricaturile politice ale picturului.

СОВЕТСКАЯ КУЛЬТУРА

Орган Министерства культуры СССР и Центрального Комитета профессионального союза работников культуры

— Din păcate, cea mai mare parte a lucrărilor realizate în perioada antebelică și în anii războiului, s-a pierdut în timpul ocupației fasciste. În schimb perioada postbelică va fi bogat reprezentată. Sînt bucuroși că oaspeții expoziției îi vor putea cunoaște și pe marii mei favoriți — păpușile de cauciuc Eva, Adam, domnul Savaoth, Lucifer și altele „stele” ale filmului „Facerea lumii”.

Pictorul are planuri mari. El intenționează să viziteze Leningradul, Caucazul, să se întâlnească cu vechii lui cunoscuți — caricaturii sovietici, de care-l leagă o bună prietenie.

În încheiere, Jean Effel a ținut să adreseze un salut cititorilor ziarului, în maniera lui favorită.

VEAC NOU

ORGAN AL CONSILIULUI
GENERAL A.R.I.D.S.

Redacția și administrația: București,
Str. Ion Ghica, 5 telefon 13 03 10

De
vorba
cu...

Acad.
D. V. SKOBELȚIN

Știința va contribui
la lichidarea mizeriei

Discuția a durat aproape 30 de minute. Am regretat că interviul nu era destinat televiziunii. Academicianul D. V. Skobelțin se exprimă complex — prin gest, modulație a vocii, expresie a feței. Gestul este reținut, vocea domoală cu inflexiuni subtile, accentuate de o mișcare abia perceptibilă a feței. E în această atitudine ceva din profunzimea savantului fizician care cercetează lumea microcosmosului, lumea redusă la o scară imperceptibilă ochiului omenesc, dar care ascunde forțe nebănuite, ce se exprimă în cifre astronomice.

Iată-l pe acad. Skobelțin vorbind mai întâi despre Mihail Sadoveanu, despre premiul pe care i l-a înmănat:

— Sunt nespuse de fericit că vizita

mea în țara dv. a fost legată de înmănarea Premiului Lenin „Pentru întărirea păcii între popoare” unuia din cei mai străluciți reprezentanți ai geniului românesc, maestrul Mihail Sadoveanu. Acest premiu este o recunoaștere strălucită a meritelor de seamă pe care Mihail Sadoveanu le are ca artist al cuvântului și ca luptător pentru pace.

De asemenea acest premiu vine să sublinieze din nou aportul poporului român în lupta pentru pace, contribuția lui de neprețuit în această bătălie.

Discuția continuă firesc spre contribuția oamenilor de cultură în bătălia pentru pace:

— Desigur că un aport uriaș îl poate aduce în această luptă arta atunci când este pusă în slujba umanității. Ea poate câștiga inimile oamenilor.

În ceea ce privește știința — și deosebi cea ramură a științei pe care am cinstea să o reprezentăm într-o oarecare măsură — mi se pare că există o responsabilitate deosebită a cercetătorilor.

Această responsabilitate în fața omenirii este consecința cunoașterii precise a urmărilor pe care le poate avea folosirea realizărilor științei în scopuri războinice. Dar descoperirile din ultimii ani pot fi utilizate pentru a ușura viața semenilor noștri, pentru a o face mai frumoasă. Pentru aceasta, este nevoie să se ajungă la o înțelegere internațională care să dea posibilitatea folosirii integrale a științei în scopuri pașnice. În slujba acestui nobil țel este pusă întreaga politică a Uniunii Sovietice.

Mintea noastră cu greu poate să-și imagineze ce ar însemna un asemenea viitor când știința, cu minunatele ei posibilități, își va aduce contribuția la lichidarea mizeriei care încă mai apasă asupra țărilor slab dezvoltate.

Unirea eforturilor tuturor oamenilor de știință poate contribui la împiedicarea izbucnirii unui nou război.

Cuvintele marelui fizician răsună ca o chemare. Ele exprimă profesia de credință a oamenilor de știință din țara primei centrale atomo-electrice și a primei călătorii a omului în Cosmos, țara comunismului.

— Dar ce va fi în viitor? Ce ne rezervă știința, de exemplu, în direcția reacției termonucleare sau în domeniul fantastic al automaticii?

Academicianul Skobelțin zâmbește și cu voce caldă, convingătoare spune:

— Nu sînt profet. Cred că puțin s-ar încumeta să răspundă la asemenea întrebări.

— De ce?

— Pentru că progresul științei se desfășoară, așa putea spune, ca o dezagregare în lanț. O realizare într-o ramură științifică poate duce la obținerea de succese pe o întregă linie de cercetare. De asemenea sînt mereu mai numeroase și mai greu de prevăzut punctele de contact între diferite ramuri ale științei.

Dacă discuția noastră ar fi avut loc în urmă cu numai cîțiva ani am fi putut prevedea zborul îndeplinit cu succes de eroul lui Gagarin? Așa că nu e bine să facem pronosticuri. Uneori realitatea științifică depășește puterea noastră de anticipație.

Recunosc în acest răspuns pe savantul care nu își permite aproximații, omul de știință care preferă să descrie perspective în laborator și nu să vorbească despre ele.

Convorbirea continuă pe un plan mai general:

— În momentul de față — spune academicianul Skobelțin — trebuie remarcată apariția unor noi orientări în cercetarea științifică. Acestea sînt deschise prin sinteza care se face între diferite încrengături în cadrul aceleiași ramuri ale unei științe și chiar între ramuri diferite, așa cum am mai spus.

Ca director al Institutului de fizică „Lebedev” al Academiei de Științe a U.R.S.S. am posibilitatea să urmăresc efectele acestei sinteze.

La începutul acestui secol, de pildă, a fost descoperită fizica cuantică. Se părea că nu există posibilitatea aplicării fizicii cuantice în radio-tehnică. Dar acum cîțiva ani fizica cuantică și radio-tehnica au dus împreună la o serie de descoperiri importante.

Și încă un exemplu: pe baza aplicării fizicii cuantice la radio-tehnică au fost construite ceasuri care, în cel mai rău caz, pot devia cu o secundă de la timpul exact, și asta aproximativ într-o sută de ani: sînt ceasurile cu generatori moleculari.

De asemenea sînt interesante cercetările care se fac pentru obținerea de noi surse de lumină.

Ceasurile noastre, chiar dacă nu sînt de exactitatea celor cu generatori moleculari, indică necruțătoare că a trecut timpul pe care ne puteam permite să-l răpim tovarășului acad. Skobelțin. Așa dar...

— Vreau să vă mai spun ceva. Cu tot timpul extrem de scurt pe care l-am avut la dispoziție, la București, am putut totuși să constat progresele deosebite pe care le-a făcut știința românească. De exemplu, la Institutul de fizică atomică condus de colegul meu, academicianul Horia Hulubei. Aceste succese ale științei în R.P.R. sînt desigur o urmare a capacității creatoare a savanților și tehnicienilor români, cărora li s-au creat de către statul democrat-popular excelente condiții de lucru.

Vreau de asemenea să subliniez colaborarea rodnică care s-a stabilit între oamenii de știință români și sovietici.

Sergiu Brand

În portul maritim Leningrad operațiunile de încărcare și descărcare se mecanizează neconținut. În clișeu: încărcarea mecanizată a materialului lemnos în nave maritime.

RITMUL SOVIETIC — RITMUL VREMII NOASTRE

Cu satisfacție și admirație sau cu ură și teamă, prietenii și dușmanii Uniunii Sovietice au măsurat, încă o dată, la 12 aprilie 1961, drumul străbătut de prima țară a socialismului de la mizeria și ruinele lăsate de Rusia țaristă, Rusia moșierilor și capitaliștilor, pînă la realizarea uneia din cele mai mari fapte ale omului — zborul în Cosmos. Amintind că, în 1917, prima țară a socialismului se afla aproape în aceeași situație ca aceea de astăzi a țărilor slab dezvoltate, ziarul vestgerman „Mittag” recunoștea, a doua zi după zborul lui Gagarin, că U.R.S.S. a luat-o definitiv înaintea S.U.A. în „întrecerea spațială” și că „în mai puțin de 50 de ani, Uniunea Sovietică a parcurs un drum uriaș”.

Realizarea primului zbor al omului în Cosmos este o nouă confirmare, deosebit de expresivă, a cuvintelor rostite de Lenin cu peste patru decenii în urmă: „Vom reuși să ajungem din urmă celelalte state cu o repeziune la care ele nici n-au visat”.

În 1920 S.U.A. aveau de 110 ori mai multă energie electrică decît țara țară sovietică, de 69 ori mai mult cărbune, de 210 ori mai mult oțel!

După cel de-al doilea război mondial, Uniunea Sovietică se afla în fața unui morman de cenușă și ruine: 1710 orașe și 70.000 sate distruse și arse, 31.850 întreprinderi industriale rase de pe suprafața pămîntului. Monopoliștii americani credeau că S.U.A. nu vor putea fi întrecute de nici o țară și cu atît mai puțin de Uniunea Sovietică. Politicienii și ideologii burghezi din S.U.A., întăriți în credința lor de iluzia deținerii monopolului energiei nucleare, uitînd de vitalitatea și dinamismul fără seamăn pe care orînduirea sovietică le dovedise înainte de al doilea război mondial, erau siguri că S.U.A. se află la o distanță inaccesibilă pentru Uniunea Sovietică. În primii ani postbelici, poporul sovietic își propunea să ajungă, în 1960—1961, la o producție anuală de 60 milioane tone de oțel, de 500 milioane tone cărbune, de 60 milioane tone de petrol. În S.U.A. se nega posibilitatea atingerii unui asemenea nivel, pe motiv că ar fi necesitat un ritm imposibil de atins. Cunoscutul specialist american în geopolitică, R. Strausz-Hupé, susținea că, fără ajutorul american, Uniunea Sovietică nu va realiza nici măcar o creștere anuală de 4 la sută a producției industriale.

Confruntarea iluziilor și prezicerilor de acum 15 ani ale ideologilor și politicienilor burghezi cu realitățile de astăzi le rezervă multă amarăciune. În anii 1945—1959, ritmul mediu anual de creștere a producției industriale a U.R.S.S. a fost nu sub 4 la sută, nici de 4 la sută, ci de 10,7 la sută. Dar nici ritmul realizaț de S.U.A. nu a fost de 4 la sută, nici de peste 4 la sută, ci nu-

mai de 1,7 la sută. Ritmul de 4 la sută considerat de specialiștii burghezi irealizabil fără ajutorul american a fost mult depășit de Uniunea Sovietică, dar în schimb a devenit inaccesibil pentru Statele Unite.

Ritmul de creștere a producției industriale a celor două țări, în anii 1918—1959, a fost de 10,1 la sută în U.R.S.S. și de 3,3 la sută în S.U.A.

În etapa construirii desfășurate a comunismului, ritmul anual prevăzut de planul septenal a fost depășit. Producția industrială globală a sporit în anii 1959—1960 cu 22,1 la sută în loc de 17 la sută cît prevedea planul.

Nivelul producției de oțel, cărbune și petrol, pe care poporul sovietic își propusese să-l atingă în 1960—1961, a fost depășit. În 1960, Uniunea Sovietică a produs nu 60 milioane tone de oțel, ci 65,3 milioane tone, nu 500 milioane tone de cărbune, ci 513 milioane tone, nu 60 milioane tone de petrol ci 148 milioane tone.

Ritmul rapid de dezvoltare se manifestă și în agricultură, depășind de mai multe ori pe cel realizat în agricultura S.U.A. În perioada 1945—1959, ritmul mediu anual de creștere a producției agricole a fost de 6,7 la sută în U.R.S.S. față de numai 1,7 la sută în S.U.A.

În toate domeniile producției materiale, ca și în celelalte sfere ale activității umane, în U.R.S.S. se înregistrează aceeași repeziune, la care țările capitaliste nici nu au visat. Între 1926 și 1959, numărul inginerilor, tehnicienilor și agronomilor a crescut în U.R.S.S. de 18 ori, al personalului didactic de 7 ori, al personalului medical de 8,5 ori, iar cel al cercetătorilor științifici de 23 ori.

Ritmul sovietic arată direcția progresului neconținut al unei societăți în plină ascensiune, iar ritmul american arată direcția declinului unei orînduiri, care a rămas în urma vremii noastre. A început să-și facă drum pînă și în cercurile conducătoare ale Statelor Unite care altădată confundaseră cu realitatea propriile lor dorințe, ideea că timpul le este împotrivă. Din ce în ce mai numeroși sînt cei care recunosc că termenele stabilite de cel de al XXI-lea Congres al P.C.U.S. vor fi respectate și că în 1970 — sau poate chiar mai devreme — U.R.S.S. va întrece S.U.A. în ce privește nu numai volumul global al producției ci și producția pe cap de locuitor.

Devine tot mai evident pentru toată lumea că ritmul sovietic, ca și ritmul de dezvoltare al sistemului mondial socialist, este însuși ritmul vremii noastre.

Const. Andrei

Veac nou

pag. 3

DRUMUL ÎN COSMOS (II)

In perioada aceea, satul nostru era complet izolat de restul lumii. Nimeni nu știa ce se petrece pe front. Dar într-o zi, un avion a aruncat deasupra satului ațișe care, după ce au plutit o vreme prin văzduh, aidoma unui stol de porumbei albi, au căzut dincolo de gard, în lunca acoperită de zăpadă. M-am repezit și am ridicat de jos un ațiș pe care am zărit un desen. Era un morman de cranii deasupra cărora stătea un corb cu mutra lui Hitler. Și dedesubt un text în limba rusă. Dar eu nu știam să citesc. M-am uitat în jur să văd dacă nu erau nemți prin apropiere, căci ei urmăreau întotdeauna ațișele, am vîrit foaia de hîrtie sub haină și am alergat spre bordei. Acolo era Zoia, care după ce a citit mi-a spus bucuroasă:

— Iurka, știi ce victorie am cîobîndit?

În ațiș era vorba despre zdrobirea hitleriștilor la Stalingrad. Bucuria noastră n-avea margini. În toate bordeiele nu se vorbea decît despre înfrîngerea fasciștilor.

Curînd au început mișcări și pe frontul de la noi. Trupele sovietice porniseră ofensivă. Tocmai atunci, SS-iștii i-au luat pe Valentin și Zoia și împreună cu alte fete și băieți i-au minat spre apus, în Germania. Mama, împreună cu alte femei, a alergat multă vreme după coșoană, frîgîndu-și mîinile de durere, dar fasciștii le alungau cu patul armelor și asmuțeau cîinii împotriva lor.

O mare nenorocire se abătuse asupra noastră. Dar nu numai noi, ci tot satul era îndurerat, căci din fiecare familie fasciștii luaseră pe cite cineva la muncă forțată.

Dar și necazurile au un sfîrșit. Bucuria a sosit și în satul nostru, și încă ce bucurie! Odată, la miezul nopții, în bordeiul nostru au intrat doi oameni, îmbrăcați cu cojoace albe și căciuli și avînd asupra lor puști automate. I-au oferit lui tata o țigară și au început să pună întrebări. Era primul grup de recunoaștere sovietic care venea la noi de la începutul războiului. Deși nici noi n-aveam ce minca, totuși mama se tot frîmînta ca să-i ospăteze cu ceva.

Cercetașii au plecat la fel de încet cum veniseră. Totul s-a petrecut parcă în vis. A doua zi, în zorii l-am întrebat pe tata despre ei. Dar el mi-a aruncat o privire șireată, a început să zîmbească și mi-a spus:

— Și mie mi se pare c-a fost un vis...

A doua zi, nemții au părăsit satul. Tata a ieșit în întîmpinarea ostașilor noștri și le-a arătat locurile minate de fasciști. Le cunoștea bine căci toată noaptea urmăriseră pe furiș pe geniștii germani, Colonelul sovietic, care purta o căciulă caucaziană înaltă și avea epoleți de culoare verde pe manta, l-a mulțumit tatei și l-a sărutat ca pe un ostaș.

Brazdă adîncă pe ogorul cosmic
Desen de M. SEMENOV

Tata a plecat în armată iar acasă am rămas numai eu, mama și Boris. Toată munca în colhoz o făceau acum femeile și copiii mei mari. După o intrerupere de doi ani, am mers din nou la școală. O singură învățătoare — Ksenia Gherasimovna Filippova — preda la toate cele patru clase. Clasa I-a și a III-a învățau în aceeași încăperere. Apoi urmau clasele a II-a și a IV-a. N-aveam nici cerneală, nici creion și nici caiete. Tabla o găsiserăm noi, dar n-aveam

creta. Așa că am învățat să scriem pe ziare vechi. Ne bucuram mult cînd izbuteam să facem rost de hîrtie de împachetat sau de tapete vechi. La lecțiile de aritmetică nu mai socoteam cu bețișoare, ci cu tuburi goale de cartușe. Toți băieții aveau buzunarele pline cu tuburi de acestea.

Multă vreme, n-am primit nici o veste de la fratele și sora mea. Dar ve-

leningrad. Aici m-am înscris în clasa III-a, la școala elementară de pe lângă școala pedagogică. Viitorii învățători făceau practică la școala noastră de patru clase.

Învățătoarea noastră, Nina Vasilevna Lebedeva, era o femeie foarte tânără, cultă, atentă și grijulie față de noi. Iudecînd după notele obținute, învățam bine. Nina Vasilevna ne vorbea dese-

față de carte, ne-a ajutat să înțelegem ceea ce citim. De la Olga Stepanovna am aflat cum au lucrat Pușkin și Lermontov, cum au fost uciși în duel, ce fel de om a fost Gogol, cum și-a scris fabulele Krilov. Declamam deseori din lucrările lui Maxim Gorki: „Cu un țipăt, albatrosul taie norii — fulger negru, și zvicnind în jos spre valuri, șterge spuma cu aripa“.

Școala noastră era mixtă. În clasa VI-a am fost ales șeful clasei. Pe atunci eram prieten — și continui să astăzi să fiu — cu Valea Petrov și Jenea Vasilev. Erau niște colegi minunați. Întotdeauna ne pregăteam lecțiile împreună. Cu noi era prietenă Tania Durasova, o fată drăgălașă, setoasă de cunoștințe, cu o privire luminoasă, deschisă.

Fizica ne-o preda Lev Mihailovič Bespalov, un om extrem de interesant. Abia se întorsese din armată și mergea întotdeauna îmbrăcat într-o tunică militară fără galoane.

În timpul războiului fusese ofițer timonier și radiotelegrafist într-o unitate de aviație. Avea treizeci de ani, dar după chipul lui se vedea că trecuse prin multe în viață.

de IURI GAGARIN

cîinii, care izbutiseră să fugă de la nemți și se întorseseră în sat, ne-au spus că și Valentin și Zoia au scăpat de lașiști și au intrat în Armata Sovietică. Curînd, a sosit o scrisoare de la Zoia, cu ștampila poștei militare și i-am ațitit-o, silabisînd, mamei. Zoia scria că lucrează la serviciul veterinar al unei unități de cavalerie. Am primit apoi o scrisoare și de la Valentin. El lupta pe un tanc împotriva fasciștilor. M-am bucurat că fratele și sora mea trăiesc și m-am bucurat și mai mult că-i bat pe hitleriștii care ne pricinuiseră atîtea suferințe.

Tata n-a mers prea departe cu armata. Încă din tinerețe era suferînd, iar în timpul războiului, din cauza foamei, s-a îmbolnăvit de stomac. Așa că s-a internat într-un spital militar din Gjatsk, unde a rămas apoi să lucreze ca necombatant.

Războiul a durat mult — ni se părea o veșnicie. Toți oamenii erau mîhniiți, căci fiecare avea pe cineva de-al său pe front.

Poștașul era oaspetele cel mai drag în fiecare casă. În fiecare zi aducea vești bune sau triste.

În clasa noastră, exista o hartă veche a Europei pe care, după terminarea lecțiilor, așezam stegulețe roșii care marcau înaintarea victorioasă a trupelor noastre.

— Soldații sovietici au eliberat Bucureștiul!

— Sofia!

— Au intrat în Belgrad — capitala Iugoslaviei.

— Armatele sovietice au început operațiunile militare pe teritoriul german.

— Au și ajuns în Austria — ne comunica Ksenia Gherasimovna, cu lacrimi în ochi, toate aceste vești bune.

— Sub influența victoriilor dobîndite de Armata Sovietică, în țările Europei se extinde mișcarea de rezistență, ia amploare lupta partizanilor, se năruie spatele frontului Germaniei fasciste.

Ore întregi stăteam în fața hărții și studiam geografia după comunicatele militare ale „Sovinformbiroului“.

Deoarece nu aveam manuale, mulți elevi învățau să citească după „Regulamentul de luptă al infanteriei“, lăsat de ostași la sovietul sătesc.

Și cu toate că regulamentul conținea multe lucruri pe care elevii nu le înțelegeau, era totuși pe placul lor căci cerea din partea fiecărui ordine și disciplină.

Toți așteptam cu înfrigurare sfîrșitul războiului. Și iată că într-o zi mama a venit în fugă de la sovietul sătesc, m-a îmbrățișat și m-a sărutat:

— Hitler kaput, trupele noastre au luat Berlinul!

M-am năpustit pe uliță și am văzut că vremea era frumoasă, că venise primăvara și înfloriseră florile — iar în văzduhul senin cîntau ciocirliile. M-a năpădit atunci un

noian de simțămînte și gînduri fericite, necunoscute încă, astfel încît m-a apucat amețea. Așteptam întoarcerea grabnică a surorii și fratelui meu.

De atunci a început o viață nouă, luminoasă pe care n-o mai întuneca nici un nor.

S-a terminat războiul, iar tata a fost lăsat la Gjatsk ca să reconstruiască orașul. A transportat și a montat acolo căsuța noastră veche din sat. Astfel ne-am stabilit la Gjatsk, pe strada

ori despre Lenin și ne arăta o cărticică cu notele elevului Valodea Ulianov. De sus pînă jos erau numai note de cinci.)

— Și voi, copii, trebuie să învățați la fel de bine — ne spunea Nina Vasilevna.

Colegii mei de clasă desenau portrete ale lui Vladimir Ilici, îi dedicau versuri. Mulți dintre ei desenau și făceau compoziții frumoase. Dar eu nu aveam talent la aceste obiecte. Îmi plăcea mai mult aritmetica. Era o școală bună în care învățau copii silitori. Mulți dintre ei erau orfani de tată pe care-

Profesori de la școala medie din Gjatsk, unde a învățat Iuri Gagarin, vorbesc școlărilor despre fostul lor elev. În dreapta: I. D. Troițkaia.

pierduseră în război, iar mulți erau orfani și de mamă. Fiecare dintre ei suferise în timpul războiului, văzuse orașele săvîrșite de ocupanți, trecuse prin chinurile foamei și nedreptății — adică trăise tot ceea ce nu se poate uita și ierta.

Au trecut doi ani, în care timp am dat primele examene din viața mea: la limba rusă și aritmetică. M-am mutat la altă școală, în clasa cincea. Acolo am intrat în organizația de pionieri, am cîntat în orchestra de suflători a Casei pionierilor, am făcut parte din cercul dramatic și am participat la spectacolele date de școală.

În acest timp mi-a căzut în mîna o carte care mi-a lăsat o amintire luminoasă pentru toată viața. Era „Prizonierul din Caucaz“ a lui Lev Tolstoi. Mi-a plăcut foarte mult ofițerul Jilin, perseverența și îndrăzneala lui. Un asemenea om nu se pierde în viață. Și tătăroaica Dina era un personaj minunat. Reciteam deseori această povestire și făceam comparație între eroii ei și oamenii pe care-i cunoșteam. Căci și fratele meu Valentin evadase din prizonierat, și el avea trăsături comune cu eroul meu preferat, Jilin.

Olga Stepanovna Raevskaia — diriginta clasei, ne preda literatura rusă. Era o femeie atentă și apropiată de noi. Avea ceva din comportarea mamelor noastre — imbinînd exigența și dușia, severitatea și bunătatea. Ea ne-a însuflat dragoste pentru limba rusă, respect

În micul laborator de fizică al școlii Lev Mihailovič făcea în prezența noastră niște experiențe care păreau curată vrăjitorie. Ba turna apă într-o sticlă pe care apoi o scotea atară în ger și sticla exploda, ca o grenadă. Ba trecea un pieptene prin păr și noi auzeam pișnituri și vedeam scînteii albastre. Reușise să ne stîrnească interesul, așa că toți elevii învățau legile fizicii ușor, ca pe o poezie. La fiecare lecție a lui aflam ceva nou, interesant, deosebit. A fost primul care ne-a arătat busola, precum și cea mai simplă mașină electrică. De la el am aflat cum un măr care a căzut jos l-a ajutat pe Newton să descopere legea atracției universale. Pe atunci, desigur, nu puteam să știu că mai tirziu va trebui să intru în luptă cu natura și, înlăturînd forța acestei legi, să mă rup de pămînt, dar în mine încolțeau presimțiri nedesluite, așteptam parcă ceva.

Pionierii din școală au organizat un cerc tehnic condus de Lev Mihailovič. În cadrul acestui cerc, am construit un aeromodel, ne-am procurat un motor cu benzină pe care l-am instalat în fuselajul meșterit din trestie și i-am fixat aripile cu clei. Mare ne-a fost bucuria cînd aeromodelul și-a luat zborul. Împreună cu noi, s-au bucurat și profesora de matematici, Zinaida Alexandrovna Komarova, și directoarea școlii, deputată în Sovietul Suprem al U.R.S.S., Irada Dmitrievna Troițkaia. Iar Lev Mihailovič ne-a spus, aproape cu seriozitate:

— Voi o să ajungeți piloți, băieți...

¹ (Cinci e nota cea mai mare în școlile sovietice).

Prin telefon, de la
corespondentul nostru

Caleidoscop științific

Iată-ne, stimați cititori, din nou împreună în paginile revistei.

Vă voi prezenta astăzi câteva noutăți din lumea științei sovietice culese în convorbirile avute cu diferiți savanți.

Să pornim deci împreună în călătoria noastră.

Pentru început câteva cuvinte despre...

...Energia atomică și electricitatea

Faptul că omenirea are nevoie de noi surse de energie pentru dezvoltarea sa, nu mai constituie de mult un secret pentru nimeni. Există unele țări în care rezervele de cărbune, petrol și gaz sînt minime.

Resursele țării sovietice sînt aproape inepuizabile. Așa după cum declara, însă, cunoscutul savant sovietic în domeniul energiei atomice, Artem Grigorian, „în unele raioane ale părții europene a U.R.S.S., unde se află concentrația o mare parte a industriei, sursele de energie sînt intrucîtva îngrădite”.

Ținînd seama de dezvoltarea vertiginosă a industriei sovietice se poate presupune că rezervele acestor regiuni vor ajunge doar pentru câteva decenii.

După cum e și firesc savanții s-au gândit la folosirea energiei atomice.

În presă s-a scris mult despre centrala atomo-electrică de la Voronej. Iată câteva date tehnice comunicate tot de Artem Grigorian:

Reactorul centralei atomo-electrice de la Voronej reprezintă un cilindru vertical înalt de 12,8 metri și cu un diametru de 3,8 m.

În interiorul cilindrului se află elemente de uraniu, răcite de apă, sub o presiune de 100 de atmosfere. Apa încălzită în reactor pînă la o temperatură de 275° Celsius se îndreaptă spre generatorii de aburi. Căldura ei este transmisă apei din ciclul turbinei, care se transformă în aburi. Acesta intră în turbine cu o presiune de 29 de atmosfere.

Puterea unui reactor care lucrează în bloc cu trei turbogeneratoare este de 210.000 kW/oră.

După cum reiese din informațiile date de specialiștii sovietici, în U.R.S.S. împreună cu centralele atomo-electrice industriale se construiesc diferite tipuri de reactori experimentali.

Totodată, la institutele de ramură, se proiectează centrale atomo-electrice mobile care vor fi folosite pe șantierele noilor obiective industriale din regiunile îndepărtate ale Uniunii Sovietice.

„Țara atomului pașnic”... Această minunată energie este folosită în Uniunea Sovietică pentru ca viața omului să fie mai fericită...

In luptă cu cancerul

„Fiecare pas înainte în lupta cu cancerul este o mare victorie a omenirii”... Aceste cuvinte care au fost rostite nu demult la un congres al specialiștilor oncologi, cheamă întreaga armată de „oameni în alb” să nu precupețească nici un efort pentru a învinge această boală.

În Uniunea Sovietică s-au obținut succese remarcabile în tratarea cancerului, atât pe cale chirurgicală, cât și cu ajutorul razelor. Numeroase operații au dat pînă în prezent rezultate foarte bune. După cum a declarat profesorul Leonid Larionov, membru corespondent al Academiei de științe medicale a Uniunii Sovietice, o somitate cu renume mondial în domeniul oncologiei, tratarea cancerului pielii și al buzelor cu raze radioactive a dat rezultate pozitive.

La ordinea zilei stă problema creării de medicamente împotriva cancerului. Profesorul Larionov este creatorul unui astfel de medicament numit Sarcolin. La început, părea a fi imposibilă găsirea unei substanțe care să acționeze numai asupra tumorii canceroase și să nu influențeze în rău restul organismului. În ultimul timp, însă, se aplică cu mult succes acest nou mijloc de tratament, pentru care chimioterapia se îmbină cu chirurgia.

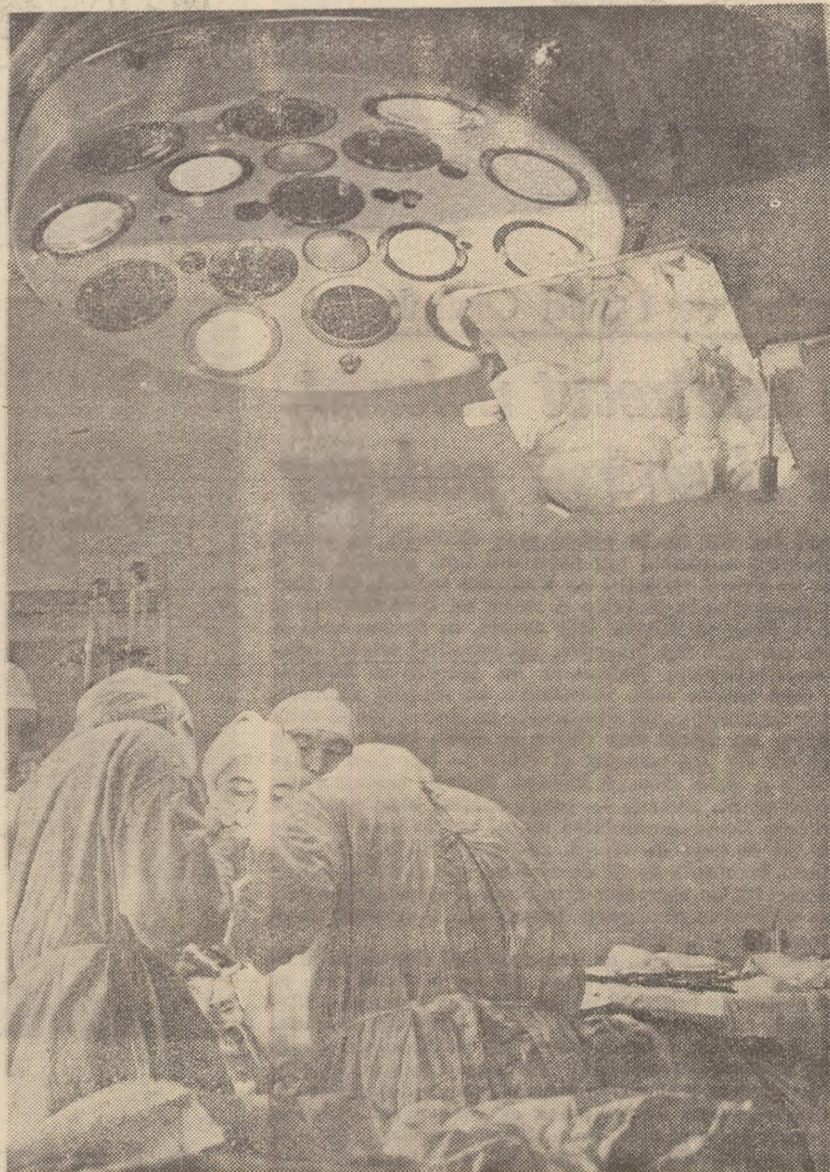
Tot profesorul Larionov vă dă amănuntele:

— Organul care trebuie tratat este izolat de sistemul circulator general. Cu ajutorul unei instalații ce creează circulația artificială a sîngelui se obține un circuit închis. În singele folosit de instalație se introduce o soluție concentrată de medicament anticanceros care atacă tumoarea și nu are posibilitatea să pătrundă în restul organismului.

Desigur că despre activitatea oncologilor sovietici se pot scrie studii întregi. Cele câteva date pe care vi le-am comunicat în rîndurile de față vin doar să confirme că oncologia sovietică se îndreaptă cu pași mari spre tratarea cu succes a acestei boli!

Victoriile medicilor sovietici sînt cu adevărat victorii ale întregii omeniri.

Al. Stark

La Institutul de chirurgie „A. V. Vișnevski” din Moscova se folosește televiziunea în culori. O oglindă instalată deasupra mesei de operație, alături de corpul de iluminat, transmite imaginea în camera vecină.

Fericirea supremă

Ce înseamnă să fii fericit? Într-o scrisoare către elevii unei școli leningrădene, Piotr Zalomov spunea: „Fericirea supremă a generației noastre și a generației voastre este lupta pentru comunism”. Zalomov este unul din eroii acestei lupte: în „Mama” Gorki l-a creat pe Pavel Vlasov avîndu-l ca model pe el, pe Zalomov, care într-un 1 Mai s-a aruncat singur, cu steagul roșu în mînă, spre baionetele soldaților. Atunci, cînd domnea încă mîria sa țarul, Zalomov lupta pentru fericire alături de muncitorii uzinei „Krasnoe Sormovo”.

Anul acesta a fost din nou defilare de 1 Mai la Gorki, (cum se numește azi orașul Sormovo). Aci, fiecare loc vorbește de eroii adevărați ai lui Gorki în lupta pentru fericirea supremă. Coloanele au trecut pe strada principală. Ea se numește strada Baricadelor. Mulți și-au amintit de Zalomov. Bătrînul muncitor Ribakov a povestit, sînt sigur, despre anii cînd sirena suna la ora patru sculară și abia la șapte seara își aminea că ziua de lucru s-a sfîrșit. Ribakov a fost pe baricade alături de Zalomov și a luptat în 1905, alături de ceilalți muncitori, timp de două zile împotriva armatei și poliției. Nimeni nu a părăsit baricadele.

Aceasta s-a întîmplat pe strada unde defilează azi liberi copiii și nepoții lui Zalomov și Ribakov, trecînd prin fața statuii lui Lenin pe soclul căreia scrie: „1905 a fost repetiția generală”.

Atunci, în acele zile de cumplită „repetiție generală”, Ribakov a cunoscut-o pe cea care îi este acum soție, pe Ana Ivanovna. Era și ea pe baricade ajutînd la îngrijirea răniților.

În orașul eroilor lui Gorki, totul s-a schimbat. Nimic nu mai este ca pe vremea lui Vlasov, oamenii, viața lor, locurile sînt de nerecunoscut. Poate doar sirena mai are același

sunet, cum scria un reporter de la „Ogoniok” care a vizitat de curînd orașul. Sirena pe care la 12 decembrie 1905, a declanșat-o muncitorii Olimpîev, azi pensionar, dînd semnalul grevei. Au trecut doar 56 de ani? Pare că s-au scurs secole. Atunci Olimpîev a fost nevoit să fugă în Asia centrală ca să scape de urmărirea poliției. Acum Olimpîev s-a fotografiat cu N. S. Hrușciiov, cînd acesta a vizitat orașul și uzina.

E greu să-ți închipui că a trecut

**ACOLO UNDE
AU TRĂIT
EROII LUI
GORKI**

doar jumătate de secol din vremea cînd lucrau aci Zalomov, Ribakov, Olimpîev. „Krasnoe Sormovo”, altă dată uzină uitată a Rusiei țariste, raportează realizările sale în cinstea celui de-al XXII-lea Congres al P.C.U.S.:

— proiectul ing. Rostislav Alexeev pentru construirea unei nave cu aripi subacvatice;

— un expres fluvial cu 300 de locuri, care va fi gata pînă la Congres;

— o macara auto-propulsată pentru petroliștii din Azerbaidjan;

— un petrolier înzestrat cu motoare „Diesel”;

— motonava „Patrice Lumumba”;

— în producție curentă — nave fluviale, șleberi, petroliere.

Dar mlădițele comunismului nu apar numai în uzină. Iată-l de pildă, pe Serghei Voennov, specialist în asamblarea petrolierelor. Lucrea-

ză în uzină din 1926. Fruntaș al muncii comuniste, asesor popular la Tribunalul Suprem al R.S.F.S.R. Aceasta este, în câteva rînduri, fișa biografică a lui Voennov. Dar originea socială? De 110 ani familia Voennov muncește la „Krasnoe Sormovo”.

Ignati, bunicul lui Serghei, l-a cunoscut pe Stepan Halturina care lupta să creeze o organizație muncitorească la Sormovo. Dmitri, tatăl lui Serghei, a început să lucreze în uzină de la 13 ani. A cunoscut de câteva ori închisorile țariste. Iar în 1917 a fost printre cei care au dus greul luptei pentru a deschide drumul spre „fericirea supremă”. Acum, la manifestația de 1 Mai au defilat doi Voennov, Serghei și fiul său Anatoli, care lucrează la biroul de proiectări al uzinei. Anatoli luptă și el, ca și ceilalți Voennov, pentru comunism. Dar cu totul altfel decît bunicul său și anume, învîșînd la politehnică. Oare visa Zalomov sau pe numele său gorkian Pavel Vlasov, că în uzina lui vor fi muncitorii care învață la politehnică? Și Anatoli, nu este bine înțeles, unicul student. A. Zaharov și Iuri Gorceakov se pregătesc pentru examene. Alți mulți termină liceul sau școala tehnică. Aceasta în orașul unde cu ani în urmă, Vlasov se lupta cu poliția.

Dar în uzină nu sînt numai studenți. A. Godecev este deputat în Sovietul Suprem al U.R.S.S., Nikolai Anișcenkov este Erou al Muncii Socialiste și a fost delegat la Congresul al XXI-lea al P.C.U.S.

... Un oraș ca multe altele. O uzină cum sînt și în alte locuri. Dar cu istorie proprie. Istoria contemporană a luptei pentru comunism. Poate fi fericire mai mare? De la Piotr Zalomov la Anatoli Voennov — generații de luptători pentru această fericire.

S. Mincu

NE ÎNTOARCEM DA

Lucrând cu David Oistrach

Un neîntrecut violonist, un desăvârșit pedagog

După doi ani de la prima mea călătorie de studii în Uniunea Sovietică am avut din nou bucuria de a lucra cu David Oistrach. Se întorsese tocmai din turneul întreprins la Londra și Paris cu Igor Oistrach și chiar a doua zi aveam să-l ascult, în marea sală a Conservatorului din Moscova, interpretând triplu concert de Beethoven, împreună cu Oborin și Knushevitski. Era prima mea reîntâlnire cu marele violonist Oistrach, cu tehnica lui uimitoare, cu impecabila-i muzicalitate, cu tonul său dulce și cald, prin care se deosebește de alți maeștri ai vioarei — așa cum îl caracteriza o dată George Enescu. Foarte curînd l-am reîntâlnit și pe Oistrach — omul, iubitorul meu profesor și prieten. Eram nerăbdător să-mi reiau locul printre elevii lui în sala de studii, să-l văd intrînd, cu fața lui bună, luminată toată de zîmbet, sub braț cu nelișita-i vioară, cu care obișnuiește să-și exemplifice cele spuse, cîntînd uneori părți întregi din literatura vioarei — adevărate concerte.

Modestia sa, atenția cu care caută să descopere și să cultive posibilitățile fiecăruia dintre studenți, fac să fie deosebit de îndrăgit, ba nu, cel mai îndrăgit dintre profesori. I-am cunoscut pe cei 17 studenți ai clasei sale. Mulți sînt străini, veniți să studieze la înalta școală violonistică sovietică. Am asistat la cursuri, alături de ei. Am fost adine impresionat, ca și acum doi ani, de interesul, de pasiunea cu care predă. Oistrach este, după părerea mea, un pedagog desăvârșit, care nu numai că știe să-și învețe pe alții, dar caută să ajute fiecărui tînar să-și contreze propria sa personalitate artistică.

S-a vorbit și se vorbește mult despre școala lui Oistrach. M-am gîndit la aceasta în timp ce asistam la cursurile sale. Desigur, David Oistrach merge pe o linie clasică de interpretare, ține mult la respectarea textului, dar lucrul asupra cărui insistă în mod deosebit este calitatea sonoră, tehnica emisiunii și a sonorității instrumentului, pentru ca acesta să poată comunica nealterat ascultătorului conținutul, sensul emoțional al partiturii. De asemeni, Oistrach acordă o mare importanță disciplinei, muncii interpretului. El însuși oferă un exemplu elocvent în această privință. Nu-și ironsese nici o clipă din ziua de lucru. În perioada cînd mă aflam acolo, asistentul său era bolnav și David Oistrach se ocupa singur de studenți, care se pregăteau pentru sesiunea examenelor de sfîrșit de an. Pe lîngă aceasta, profesorul Oistrach se ocupă de cei trei studenți care vor participa la cel de al II-lea Concurs internațional „George Enescu” de la București. Am avut și eu prilejul să-l ascult. Sînt tineri foarte înzestrați, îndeosebi Igor Frolov, care a obținut premiul III la recentul concurs unional de interpretare. Frolov va fi, cred, unul dintre cei mai serioși concurenți ai Festivalului „Enescu”.

Cu toate că era atît de ocupat, Oistrach s-a oferit să lucreze cu mine cîte două ore pe săptămînă în locul unei ore cît fusese stabilit inițial. Și aceasta, pentru că, binevoitor ca întotdeauna, voia să mă ajute să profit cît mai mult de timpul petrecut alături de el. Eram surprins de fiecare dată de calmul, de răbdarea și interesul cu care mă asculta. Știam că programul său din acele zile era extrem de încărcat, că în afara lecțiilor cu studenții îl așteaptă orele îndelungi de studiu (Oistrach se pregătea atunci pentru un turneu concertistic în Caucaz). Eu însă m-am putut convinge de acest lucru într-o duminică. Mă invitase acasă la el pentru a-mi împrumuta unul din aparatele sale de filmat, cu care să surprind imagini ale actualității primăverii moscovite. (Oistrach este un cinemator pasionat. Aparatul de filmat îl însoțește în toate turneele în țară și străinătate, alături de vioară).

Cînd am trecut pragul casei sale, m-au întîmpinat acordurile vioarei. David Oistrach lucra. Era împreună cu pianistul Lampolski cu care pregătea programul turneului din Caucaz. Urmau să studieze pînă seara tîrziu. Cu toate acestea David Oistrach n-a uitat să fie o gazdă extrem de primitoare. Am vorbit despre cele două concerte comemorative — „Prokofiev” și „Bela Bartok” — unde avusesem ocazia să-l ascult cîntînd, despre viața muzicală din România. Oistrach și-a exprimat și cu această ocazie aprecierea pentru școala violonistică românească, care a dat rezultate strălucite, verificate în numeroase concursuri internaționale. Mi-a vorbit apoi despre viitorul său turneu în țara noastră. Îmi spunea că de data aceasta va concerta nu numai la București dar și la Cluj.

Aș fi stat ore întregi acolo, dar vioara mă privea parcă muștrător din colțul ei. Și am plecat, pentru că maestrul să-și poată relua studiile. Mi-a plecat, dar altfel, că în ultimul timp era atît de absorbit de lecții și de studiile sale încît n-a avut încă vreme să-l asculte măcar o dată pe fiul său care urmează să plece în tîrziu în Statele Unite.

M-am despărțit cu părere de rău de David Fiodorovici, pe care îl voi vedea însă peste puțină vreme la tradiționalul Festival „Primăvara la Praga” unde va cînta în triplu concert de Beethoven (cu Lev Oborin și Knushevitski), în concertul pentru vioară în major de Brahms și într-un recital de trio-uri (Haydn, Schubert, Șostakovici).

Ștefan Gheorghiu
Artist emerit al R.P.R.

Pe bulevardul Lenin din Moscova se întind pînă departe noile blocuri de locuințe.

CAPITALA ASTRONOMICĂ A LUMII

Sosind la Leningrad eram puțin emoționat la gîndul că voi avea fericita ocazie de a vizita Observatorul astronomic central de la Pulkovo, al Academiei de Științe a Uniunii Sovietice.

Marele Observator astronomic este situat la 18 km de Leningrad, pe șoseaua ce duce spre Moscova. Încă din oraș, îndată ce intri pe șoseaua ce străbate noile cartiere ale Leningradului, se zărește în depărtare construcția monumentală a Observatorului, ridicată pe dealul Pulkovo, care domină de la distanță orașul.

Construit după planurile arhitectului rus A. P. Brüllow, Observatorul a fost inaugurat la 19 august 1839. Timp de o sută și mai bine de ani, cu toate greu-

torul unui bombardament îngrozitor, care l-a distrus din temelii.

Dar încă înainte de sfîrșitul războiului, la 11 martie 1945, guvernul sovietic a hotărît reconstruirea Observatorului. Și în mai 1954, în prezența a peste 500 de astronomi sovietici și străini, a avut loc inaugurarea oficială a noului Observator.

Intrînd acum în incinta forului astronomic suprem al Uniunii Sovietice, nu știi ce să privești mai întîi: totul este admirabil lucrat și instalat. Corpul central a fost reconstruit pe baza vechiului proiect, dar cele trei cupole sînt de tipul celor mai moderne. În părți, se ridică construcțiile moderne ale cabinetelor de lucru, bibliotecii, ca și o admirabilă sală

ca sensibilitate și putere. Cele telescoape mai mici servesc pentru cercetări în domeniul binecunoscut al fizicii.

Nu mai puțin impresionantă este luneta de 65 centimetri diametru pe 11 metri lungime. Situată pe o platformă de 17 metri diametru, masivă a intrumentului te u neajmurnit admirație pentru creator al omului, cuceritor al spațiului.

Spre sud, pe terenul de 150 hectare destinat „Serviciului Solar”, ceașta comportă un sistem de oglinzi, care trimite constant lumina spre oglinzi de telescopul de 50 cm. În fiecare sub conducerea profesorului Soarele este fotografiat. Se obțin imagini ale diverselor fenomene ale soarelui etc. În același timp, dispozitive ultramoderne, se înregistrează și curba energiei în rașimile de undă ale radiațiilor.

Numerose alte cupole adăugate instrumente dintre cele mai vechi, impresionant, de exemplu, telescopul de 50 cm diametru, care instrumentul nu are decât lungime, imaginile furnizate de cele mai clare, dovedind abilitatea proiectării, cît și înaltul standard al opticii sovietice.

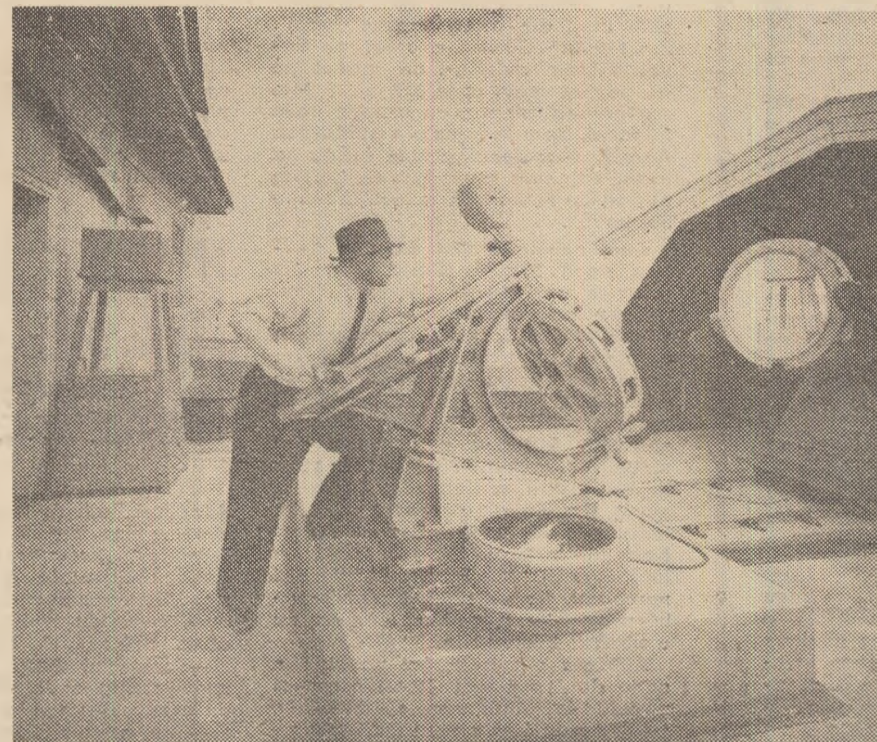
Vizitatorul ar vedea neapărat ore spre a străbate cele 15 hectare ale Observatorului. Dar și mai mult, i-ar fi necesar spre a face cu încredință cercetare, atît de mult de știință.

Intr-adevăr, la Observatorul de la Pulkovo, cu sprijinul filialelor din Caucaz, se execută un vast program de cercetări științifice renumite în țara lor. Soarele sau Luna, pe cerul nostru sau îndepărtate stele sînt studiate cu ajutorul preciziei instrumentelor.

Este remarcabil faptul că în Observatorul de la Pulkovo, ca și în celelalte observatoare sovietice, multe fiind create după proiecte originale ale Observatorului de la Pulkovo.

Nu pot încheia aceste rânduri aduce, și pe această cale mulțumiri celor mai caldi astronomi din țara noastră în frunte cu profesorul A. A. Ivanov, directorul Observatorului, pentru că și cordialitatea cu care m-a primit. Le urez mult succes în activitatea lor de cercetare și lămurire a Universului.

Matei Alecu
Directorul Observatorului astronomic popular din Pulkovo

Instalație solară la Pulkovo.

tățile întîmpinate în timpul regimului țarist, iar apoi, după 1917, înconjurat de grija statului sovietic, Observatorul a desfășurat o activitate dintre cele mai bogate și sistematice. Această activitate i-a adus cetății științifice de la Pulkovo renumele de „capitală astronomică a lumii”.

A venit însă războiul. În urma atacului mișelesc al hitleriștilor, frontul a ajuns pînă în imediații vecinătate a Observatorului. Și, deși nu constituia un obiectiv militar, fasciștii au supus Obser-

de conferințe, cu pereți din marmoră roșietică. Alături de clădirea destinată sectorului administrativ se ridică, zvelte și vesele, locuințele celor aproape 500 de persoane care deservesc Observatorul.

Grăție amabilității astronomilor sovietici, care ne-au primit cu bunăvoință ce îi caracterizează, am avut ocazia ca, împreună cu profesorul A. N. Deici, să vizităm principalele instrumente instalate acolo.

Marele radiotelescop de 120 metri deschidere este impresionant dar nici „frații săi mai mici” nu sînt mai prejos

„Tândărică” la Moscova și Leningrad

In marea casă a prieteniei

Prima întâlnire a Teatrului Tândărică cu spectatorii din Moscova n-a avut loc în aprilie 1961, ci cu 4 ani în urmă, cu prilejul celui de al VI-lea Festival Mondial al Tineretului. Așadar, acum a avut loc o reîntâlnire — cu tot cortegiul de emoții și temeri pe care-l stîrnește o asemenea reîntâlnire după ani: bucuria de a revedea prieteni buni și vechi, colegi de trudă artistică, de a vedea iar cu ochii tăi grandioasele priveliști ale marelui oraș, dar și temeri. A lăsat o promisiune aci, la Moscova. Miine — la primul spectacol — și apoi la toate celelalte, o vom putea ține, nu vom dezamăgi caldul, prietenosul, entuziastul, dar și exigentul public moscovit?

Exigența publicului din Moscova este rodul competenței, al gustului format la înaltele valori pe care le-a creat și le creează clocotitor, pe toate tărîmurile, deci și pe cel artistic, minunata lume în care azi se făurește comunismul. Nu înțelegi cum trebuie lucrul acesta pînă nu vezi singur, la fața locului, interesul cu care muncitorul de la „Kalibr”, studenta de la Facultatea de electrotehnica și șoferul de autobuz se duc să vadă și să aprecieze personal un spectacol cu o distribuție nouă la Teatrul Muzical „Stanislavski-Nemirovici Dancenko” sau o nouă piesă sovietică pusă în scenă de Ohlopkov la Teatrul „Maiakovski”.

Acestui public ne înfățișăm cu rezultatele strădaniilor noastre într-un compartiment al artei, considerat poate „minor” prin alte părți ale lumii, dar în nici un caz la Moscova.

Pe lângă cele 21 de spectacole jucate pentru publicul larg, Teatrul Tândărică a mai prezentat la Moscova două spectacole la care au fost invitați oamenii de artă din capitala U.R.S.S. La unul din aceste spectacole artistul poporului Mihail Jarov a urcat, la sfîrșit, pe scenă și a adresat cuvinte de felicitare colectivului nostru de păpușari, a cărui artă el a numit-o „spirituală, veselă și instructivă”.

Teatrul Central de Păpuși din Moscova se afla, la sosirea noastră acolo în ajunul plecării într-un lung turneu în Italia. Fiindcă știm ce înseamnă pregătirile pentru deplasarea unui ansamblu peste hotare, am apreciat și mai mult gestul prietenesc al colectivului condus de Obrazțov de a ne invita la un spectacol, anume organizat în cinstea lui Tândărică, cu ultima lui premieră „Divina comedie”, o spirituală parodie a legendelor despre „facerea lumii” scrisă de dramaturgul I. Stock și inspirată de cunoscutele serii de desene ale lui Jean Effel.

Și o altă dovadă a prieteniei și atenției pe care ne-au arătat-o păpușarii sovietici: o importantă conferință de creație, la care fuseseră convocați conducători artistici ai tuturor teatrelor profesioniste de păpuși din Uniune, avînd tema „Actorul cu păpușă”, a fost programată tocmai în zilele prezenței teatrului nostru la

Moscova, pentru a ne oferi nouă posibilitatea de a participa la discuții, iar colegilor noștri sovietici pe aceea de a viziona spectacolele noastre. De altminteri, participarea la spectacolele lui Tândărică fusese înscrisă în chiar programul conferinței.

Ultimele șapte zile ale turneului s-au desfășurat la Leningrad; Tândărică a avut cinstea de a fi primul colectiv teatral din R.P.R. care a poposit în minunatul oraș-erou de pe malurile Neveli.

Cu ce vorbe să lauzi ospitalitatea și dragostea frățească cu care ne-au întâmpinat și însoțit artiștii Teatrului Mare de Păpuși din Leningrad, laureatului celui de al II-lea Festival internațional al teatrelor de păpuși de la București? Ne-au făcut, printre altele altele, surpriza plăcută de a fi amenajat în foaierea propriului lor teatru o expoziție cu fotografii și afișe ale spectacolelor noastre, intitulată, afară din cale de măgulitor, „Teatrul Tândărică din București — unul dintre cele mai bune teatre de păpuși din lume”.

Emoționante au fost de asemenea întâlnirile repetate cu artiștii Teatrului Academic de Dramă „Pușkin”, a căror dragoste pentru țara și poporul nostru — pe care le-au cunoscut mai bine cu ocazia triumfalului lor turneu din anul trecut în R.P.R. — s-a răsfîrșit și asupra noastră.

Artista poporului Olga Lebzak, interpretă a femeii-comisar din spectacolul „Tragedia optimistă” de la Teatrul „Pușkin”, ca și alți artiști fruntași ai acestui teatru, care au participat în număr mare la spectacolele noastre, au ținut să ia cuvîntul la o reuniune organizată de Casa Artiștilor din Leningrad în cinstea colectivului Teatrului Tândărică și să-și exprime în cuvinte calde și elogiase prețuirea pentru arta păpușarilor romîni, prietenia profundă pentru România. Iar regizorul N. Akimov, conducătorul artistic al renumitului Teatru de Comedie din Leningrad, a însemnat în programul de sală pe care apoi l-a oferit artiștilor noștri: „Admirabil teatru! Are atît umor uman, încît îți vine greu să-l numești „de păpuși”!

Interesul plin de căldură pentru spectacolele Teatrului Tândărică, prietenia cu adevărat frățească pe care am simțit-o în fiecare discuție, strîngere de mînă sau numai privire — în tot timpul turneului nostru în U.R.S.S. au determinat-o pe drept cuvînt pe Margareta Niculescu, directoarea teatrului, să spună, cu ocazia primirii ce ni s-a făcut la Casa Asociației Uniune pentru prietenia cu țările străine, că „în Uniunea Sovietică ne-am simțit pretutindeni într-o casă a prieteniei”.

Radu Valter

Secretar literar al Teatrului Tândărică

Teatrul Tândărică și prietenii săi din Moscova (în mijloc Sergeii Obrazțov)

Realizări mărețe într-o eadentă vertiginosă

○ delegație a Academiei Republicii Populare Romîne, în frunte cu președintele ei, acad. Atanase Joja, a fost invitată de Academia de Științe a Uniunii Sovietice. Am avut deosebită plăcere să fac și eu parte din această delegație.

Programul vizitei noastre a avut mai multe aspecte: în primul rînd, programul comun al întregii delegații, de luare de contact, vizite și primiri oficiale; apoi, aspectul cultural, artistic și turistic conștînd din vizitarea a trei orașe, Moscova, Leningrad și Kiev, din vizitarea muzeelor de artă și de istorie și a monumentelor istorice din aceste orașe; în sfîrșit, aspectul pur științific și cel mai important, după specificul specialității fiecăruia dintre membrii delegației, conștînd din vizitele la unități de cercetare sau de învățămînt, luare de contact cu diversele personalități științifice, ținerea de conferințe sau comunicări etc.

În ceea ce privește activitatea științifică de specialitate, intrucît timpul a fost limitat, mi-am propus să vizitez doar un anumit număr de institute de cercetări sau institute de învățămînt și numai cîteva laboratoare, catedre sau secții ale acestora, care aveau o contingentă mai mare cu Institutul de mecanică aplicată și, cu propria mea specialitate, aerodinamica.

Astfel, la Institutul de automatică și telecomandă, m-a interesat în mod special laboratorul de automatică, în care se cercetează „elemente cu contact pneumatic” și în deosebi cele care utilizează fenomenul aerodinamic de desprindere a unui jet fluid suflat pe extradosul unui profil aerodinamic. Acest fenomen se bazează atît pe proprietățile stratului limită cît și pe „efectul Coandă”. După părerea cercetătorilor, metoda aceasta are multe șanse să fie aplicată într-o formă mai generală în automatică proceselor tehnologice cu viteze mici.

La Institutul de mașini, în cadrul căruia lucrează acad. Artobolevski, care ne-a vizitat țara acum cîțva timp, am vrut să cunosc orientarea cercetărilor în diversele compartimente ale teoriei și construcției de mașini. Astfel, se bucură de o atenție deosebită problemele de elasticitate și plasticitate, tratate la toate etapele, de la cele mai înalte teorii, confirmate și experimentale pe o aparatură electronică modernă, pînă la aplicațiile curente în problemele de vibrații ale mașinilor.

În lubrificație și uzură, se fac cercetări intense în multe direcții, dezvoltîndu-se atît partea teoretică cît și cea experimentală, cu deosebit succes. Mă voi referi în special la frecarea uscată și uzura corespunzătoare, pentru a arăta tocmai cum necesitățile practice duc la rezultate remarcabile. Într-adevăr, prin adîncirea unor cercetări teoretice și determinarea mai precisă a parametrilor fizici, chimici și mecanici ai materialelor necesare, s-au putut realiza materiale de fricțiune pentru frîne speciale, cu coeficient de uzură scăzut, chiar la temperaturi înalte, realizîndu-se deci o bună frînare și mari economii de material.

La Institutul de mecanică al Academiei U.R.S.S. am întîlnit vechi prieteni și cunoscuți, în frunte cu directorul Institutului, dr. Nikolski. Cele mai de seamă probleme care se cercetează sînt, pe de-o parte stabilitatea și vibrațiile, elasticitatea și plasticitatea în legătură cu mecanica corpurilor solide deformabile, pe de altă parte, problemele de mecanică a fluidelor, și anume hidroaerodinamica fluidelor incompresibile, aerodinamica la viteze mari subsonice, supersonice și hipersonice, mișcări nestaționare, gaze rarefiate, fizica plamei și altele. După discuții în legătură cu orientarea cercetărilor, am vizitat o serie de laboratoare foarte interesante de viteze mari și foarte mari, recent puse în funcțiune. De asemenea, există o instalație specială pentru studiul aerului rarefiat și ionizat, așa cum se întîlnește în zborul rachetelor la înălțimi foarte mari, precum și alte instalații pentru problemele de gazo-magneto-dinamică. Preocupările colaboratorilor Institutului sînt orientate astfel în mare măsură spre noile probleme, referitoare la scurgerile supersonice și hipersonice și la fenomenele din gazele rarefiate etc., aplicate în aviația de mare viteză și în cosmonautică.

În aceeași ordine de preocupări, am vizitat Catedra de aerodinamică a Institutului de aviație din Moscova, precum și laboratorul de aerodinamică al acestui Institut (prof. Kamenkov). În afară de organizarea cursurilor de specialitate aerodinamică, am discutat și probleme generale privind diversele catedre ale acestui Institut, organizat pe șase facultăți. Țin să remarc tocmai că acest Institut contribuie, într-o formă directă și indirectă, la progresul construcțiilor aeronautice și al rachetelor, deoarece aci, pe lângă specialitățile pur aeronautice se formează și inginerii constructori de rachete de toate calibrele, precum și electronicieni de aviație și de rachete, pentru care există o facultate specială.

Cursurile au un nivel foarte înalt, atît teoretic și aplicativ, cît și experimental. Laboratoarele sînt înzestrate cu instalații și aparataj modern, studenții fiind programați să facă lucrări practice de actualitate. Cadrele didactice au o activitate științifică foarte intensă și fructuoasă, grație acestor laboratoare bine dotate, unde se efectuează cercetări aerodinamice importante și încercări pe avioane și rachete dintre cele mai perfecționate.

Instalații similare se găsesc și la Facultatea de Matematică și mecanică a Universității Lomonosov, al cărei laborator de aerodinamică (acad. Petrov și prof. Cernii) servește pentru aceleași cercetări și încercări pe machete de mașini aeriene și rachete.

De asemenea, în laboratorul de hidrodinamică (acad. Sedov), se află o serie de instalații moderne de cea mai mare utilitate pentru turbinele hidraulice sau pentru studiul sustentației și propulsiei vapoarelor pe principiul aripilor de avion deplasîndu-se sub apă.

Aceleași preocupări le-am constatat și în unitățile de cercetare din Leningrad și Kiev, cercetarea științifică avînd aceeași orientare generală către problemele cele mai actuale, de înalt nivel științific și tehnic, atît cu caracter teoretic cît și practic.

De la Leningrad, ne-am întors la Moscova într-un moment de mare triumf al omenirii: lansarea în Cosmos a primului pămîntean, Iurii Alexeevici Gagarin, care a înconjurat Terra și s-a întors nevătămat printre noi, după 108 minute de zbor în spațiul cosmic.

Ne-am numărat printre cei care au avut norocul să-l vadă pe eroul zilei, maiorul Gagarin, în primele zile după zborul epocal. L-am văzut o dată în Piața Roșie, la tribuna Mausoleului, și o altă dată mai aproape, la conferința de presă, cînd a vorbit în fața a sute de jurnaliști, care au venit să-i pună tot felul de întrebări.

Ocupîndu-ne de probleme contingente cu aeronautica și cosmonautica, vizitasem în repetate rînduri colective și laboratoarele din U.R.S.S., unde se studiază fenomenele acestea pentru pregătirea mijloacelor științifice și tehnice de lansare în Cosmos. Ne-am putut da astfel seama de munca fără preget care se desfășoară în aceste locuri și nu ne-am îndoit nici un moment de succesele care trebuiau să urmeze.

Sîntem plini de admirație față de carenta realizării mărețe, încununată de succesul cel mai desăvîrșit în zborul uluitor al maiorului Gagarin. Trebuie să observăm că toate acestea, precum și organizarea în adîncime și multilaterală a cercetărilor efectuate ca și coordonarea lor se datoresc atenției deosebite care se acordă astăzi, în orînduirea sovietică, științei și tehnicii.

Iată ce am putut constata în vizitele noastre la diferitele instituții științifice, unde toți cercetătorii și profesorii sînt încadrați într-o activitate bine programată.

Cu fiecare nouă vizită în Uniunea Sovietică — și am fost de patru ori pînă acum — am găsit lucruri noi, instalații moderne, iar în unele domenii remarcabile salturi calitative și cantitative. Este, așa dar, neîndoios că vom asista și la alte succese noi, care se vor succeda în ritm accelerat.

Acad. Elie Carafoli

Din nou despre stilul contemporan

Presa literară sovietică a găzduit în paginile ei, vreme îndelungată, o amplă discuție în jurul problemelor referitoare la modalitățile stilistice contemporane. Cu acest prilej au fost formulate opinii diferite și au fost abordate numeroase aspecte ale problemei, de la încercarea de a defini noțiunea de stil, în general și noțiunea de stil contemporan, în special, până la tentativa de a preciza trăsăturile caracteristice speciei noastre. Precum era și firesc, opiniile exprimate pe parcurs s-au completat adesea reciproc, iar uneori, precum era de asemenea firesc, au fost enunțate păreri contradictorii, privitoare la diferitele aspecte ale problemei. Ultimul număr al revistei „Kommunist” (nr. 6 din aprilie 1961) se face ecoul acestor dezbateri și prin articolul „Contemporaneitatea și inovația artistică” de V. Ivanov, intervine cu precizări importante, în ceea ce privește vederile exprimate în cadrul dezbaterilor.

Punctul de plecare al articolului din „Kommunist” este o recunoaștere a importanței pe care o are problema discutată pentru dezvoltarea literaturii realismului socialist și reunește în jurul ei păreri fundamentale exprimate de participanții la dezbateri. Într-adevăr, V. Ivanov pornește de la enumerarea prefacerilor artistice care înseamnă dezvoltarea societății sovietice spre comunism și formulează întrebarea: „Cum pot fi toate acestea exprimate, pe deplin, în creația artistică, cum poate fi înregistrat, cu maximă acuitate, pulsul vieții contemporane în operele literare, plastice, muzicale etc., ce cuvinte, culori și sunete sînt necesare pentru a exprima măreția spirituală a omului sovietic, noile sale trăsături sociale, mărețele sale realizări?” În continuare, autorul articolului, răspunzînd la această întrebare, consideră că sarcinile care stau în fața literaturii sovietice pot fi rezolvate numai cu ajutorul inovațiilor artistice îndrăznețe „pentru că acela care înclină să rămână prizonierul tradiției artistice riscă să rămână în urmă, iar în această împrejurare creația liricească și nu este în stare să exprime lumea noilor concepții umane, sentimentele, pasiunile și faptele noi. Cum poate artistul să înfățișeze toate acestea, dacă el se dovedește ratat în domeniul formei, folosește mijloacele vechiului arsenal artistic, supune viața vechilor șabloane?”

Dacă aceste constatări și concluzii exprimă și părerea unanimă a participanților la dezbaterile amintite, V. Ivanov se vede nevoit, în continuare, să supună unei analize critice câteva dintre ideile enunțate omise cu același prilej.

Definierea stilului contemporan prin anumite particularități formale, cum ar fi conciziunea, dinamismul frazei, percepția „automobilistică” a realității etc., apar cu totul nesatisfăcătoare, cel puțin din două puncte de vedere. Este cu totul greșită, arată V. Ivanov, încercarea de a defini stilul contemporan ca suma unor procedee artistice, chiar dacă ele sînt rezultatul unei anumite realități obiective. Aici trebuie avute în vedere, cu precădere, fenomenele fundamentale, sociale, economice și politice, din liniile cărora se alcătuiește profilul epocii. Numai dintr-o asemenea perspectivă vor rezulta acele înnoiri tematice și mijloacele de expresie adecvate, care imprimă operei artistice un caracter inedit și revelator.

Apoi, trebuie să se țină seama că predilecția pentru unele procedee stilistice nu este deloc de natură să favorizeze efervescenta personalităților artistice. Aceste procedee nu trebuie dogmatizate, așa cum ele nu trebuie canonicizate. Polemizînd, în sensul arătat de noi, cu părerile amintite, V. Ivanov consideră că trebuie să aducă și o anumită precizare, adăugînd imediat: „Înseamnă oare că, polemizînd cu falsele inovații amintite mai sus, negăm, în general, laconismul, expresivitatea și alte asemenea căutări stilistice? Nu, deloc. Și ele își pot avea locul lor și își pot găsi justificarea în creația unuia sau altuia dintre artiști. Dar ce nu trebuie canonicizate, transformate într-o normă generală?”

Este vorba de o subordonare dialectică a scriitorilor straturi ale realității contemporane, astfel încît atenția scriitorului să fie îndreptată, în primul rînd, spre fenomenele esențiale, spre acele fenomene într-adevăr determinante pentru direcția dezvoltării în epoca noastră.

Articolul din „Kommunist” întreprinde apoi disocierea punctelor de vedere în ceea ce privește percepția subiectivă a realității obiective. Stilul contemporan nu poate fi și nu este unitar, în practica vieții literare și artistice universale. S-ar putea întreprinde numeroase încercări de nuanțare, dar este limpede că există cel puțin o mare diferență fundamentală și anume deosebirea care rezultă din pozițiile ideologice diferite ale scriitorilor sau ale grupurilor de scriitori. Scriitorul care a îmbrățișat un punct de vedere progresist, în condițiile istorice date, va percepe și va reflecta într-un mod diferit realitatea contemporană în comparație cu scriitorul care apară, sub o formă sau alta, pozițiile lumii vechi. De aceea, V. Ivanov socotește, pe bună dreptate, că inovația stilistică în cadrul realismului socialist trebuie să se diferențieze net de inovațiile specifice diferitelor tendințe și curente „moderniste”. În această direcție, acționează deopotrivă și factorii obiectivi și factorii subiectivi. În înțelegerea acestui lucru este în condițiile actuale, cheia spre depășirea unui anumit stadiu în dezbaterile referitoare la problemele stilului contemporan și în creația artistică oronoriu zisă.

Observații vieții literare din ultimii ani au putut să constate, nu o dată, cu anumit impas al discuțiilor pe această temă, tocmai din cauza ignorării specifice inovațiilor stilistice în cadrul realismului socialist. S-a ajuns de aceea la o anumită crispare chiar și în fața termenilor „contemporan”, „modern”, „inovație”, considerîndu-se că ele sînt sinonime cu falsele sloganuri ale decadentismului occidental. Articolul din „Kommunist” restabilește datele fundamentale ale problemei și aduce precizări importante în această direcție. Inovația artistică contemporană este în primul rînd o cerință expresivă a realismului socialist. Legătura ei este cu atât mai profundă cu cît tocmai în lumea socialismului transformările socio-economice se înfăptuiesc într-un ritm extrem de rapid și se reflectă nemijlocit în conștiința oamenilor; pentru că ele sînt înfăptuite conștient și cu participarea celor mai largi mase. În acest proces apare noua sensibilitate, sensibilitatea comunistă, care solicită pe scriitor să se artist să o reflecte și să o reliefeze cu mijloace noi, corespunzătoare.

Paul Granea

Sculptorul Grigori Postnikov la lucru.

Jzbele din Koida sînt asemenea navelor trase la țarm. Toate au ferestrele spre miază-zi, toate sînt lungi și înalte, cu pereții laterali orbi, cu porți semicirculare.

În casele localnicilor stăruie miresme din veacurile trecute — de lemn vechi, de haine ponosite, de praful adunat de-a lungul anilor... Aproape toate au fost construite acum șapte-zeci — o sută de ani și unele sînt chiar mai vechi, dar toate-s trainice, fără moarte. Alături și împreună cu parfumul vremurilor trecute, se găsesc mirosurile mării: de pește, de alge uscate, de plase vechi, de cizme din piele de focă.

În acest sat trăiesc de vreo trei sau patru veacuri pomorii¹⁾ sau „koidena”, cum își zic ei. Viața fiecăruia e plină de muncă, de ocupații diferite, de gânduri și sentimente așa cum e în general viața oricărui om de pe pămînt. Existența lor e plină de poezie, în cel mai bun sens al cuvîntului.

Cu toate că poezia are nenumărate sfere, în noaptea aceasta nu doresc să mă lasez în cele mai îndepărtate dintre ele. N-aș vrea să-mi imaginez acum viața acestor oameni în toată diversitatea ei, în tot ansamblul tradițiilor și moștenirilor ei, — cu preceptele străbunilor și mlădițele noi, simbolurile vremilor de azi, — cu economia ei, cu relațiile multilaterale ce sudează această mică societate omenască, care trăiește în tundra, pe țarmul mării, aparent izolată de restul lumii, dar în același timp legată de lume, pentru că trăiește și muncește nu numai pentru sine, ci și pentru toți ceilalți oameni.

Am impresia că trăiesc aici de veacuri, că viitorul e tot în fața mea și că mă-i nevoie să mă apuc de îndată de studiu, ci să consider că lucrul cel mai important acum e să stau pur și simplu și să privesc.

Fumez în fața ferestrei deschise. În încăperea e lumină. Locuiesc la o femeie bătrînă, înaltă și uscățivă. Nu are nici o ocupație. A lucrat înainte la poșta de țarm și vara, pe ger și pe ploaie, împărțea scrisori.

Cu trei ani în urmă, pe țarmul Mării Albe locuiesc la niște pescari. O dată la două sau trei zile, pe malul însorit, acolo unde apa îmbrățișează pămîntul, se zărea cu regularitate silueta unei femei apropiindu-se cu pași grei. Urmele lăsate de picioarele ei vădeau oboșeala. Femeia își țira picioarele și călca nesigur. Curînd urmele erau spălate de apă, iar bătrîna, după ce împărțea pescarilor scrisorile, pleca mai departe și dispărea după un promontoriu albastru, abrupt. Făcea cursa Lopsanga — Letni Navok de între care două sate era o țarmă de 35 de kilometri.

În vara aceea, am început să mă gîndesc la bătrîna postărită. Mi-o imagineam bolnavă neputincioasă, ducînd o viață retrasă. O vedeam trezindu-se cu mare greutate, după ce în ajun străbătuse cîțiva zeci de kilometri. Mă mai gîndeam că ea nu se tînguie niciodată, nu plînge, nu plictisește pe nimeni cu necazurile ei, că are în spate o viață lungă, că în tinerețe a lucrat

alături de bărbatul ei și că probabil, cîndva, a iubit cu pasiune și a crescut copii... După moartea ei vor rămîne negreșit nu numai urmele neclare de pe nisip, întrucît ea a trăit și a făcut tot ceea ce trebuie să facă omul pe pămînt. Și dacă viața ei și-a urmat cursul liniștit, dacă ea a continuat să existe în ciuda tuturor, cum să nu te cuprindă admirația pentru eroismul, pentru acest, așa spune, eroism pașnic, permanent!

Aș fi vrut să scriu despre această femeie o povestire tristă, dar eroică. Mult timp povestirea nu s-a arătat izbutită și într-o zi am scris pe neașteptate o povestire cu totul de alt gen, despre un alt poștaș: tînăra Manika.

Acum, la Koida, am reîntîlnit-o parcă pe vechia mea eroină, față de care mai sînt încă atît de dator. Eu stau la o fereastră, ea la alta și amîndoi privim tăcuți spre stradă.

Ceață... Se rostogolește în valuri dinspre mare și te întrebă unde-i vara, unde-s căldurile, unde a dispărut toropeala specifică, de iulie? Ți se pare că peste meleagurile nordului, cineva a aplecat ușor o imensă cupă cu ger și frigul s-a prelins peste insule, peste mări și peste tundra...

Un grup de oameni leste din club. Discută, se strîng unul pe altul cu voci joase și glasurile lor, amplificarea de liniștea de la miezul nopții, se lovesc de pereții de lemn. Pe podele gonesc cu tropăi: sonor herghelii de cai. Căii roibi, care pasc toată noaptea prin sat, mototolesc iarba și se freacă zgomotos de gardurile de lemn.

Cîteva femei s-au adunat la gazda mea, mă examinează rapid și se așează și ele, în tăcere, la fereastră. Își pun una altea cite o întrebare, apoi se așterne din nou liniștea.

Ca la un semn nevăzut, se ridică pe neașteptate și trec în camera vecină.

Mă uit la ceas. E 12 și jumătate noaptea. Dar cită lumină! Casele învăluite de ceață proiectează umbre albastre.

După puțin timp, cobor și eu în stradă. Crucea albastră, înclinată, susținută de firele de telefon, pare neagră pe fondul aurorei. Lîngă cooperativa cu produse pescărești — un munte de mărfuri și materiale diferite. Găsești aici butoaie, lăzi, paturi noi ambalate în rogojini, geamuri, piese pentru mașini agricole, butoaie cu combustibil, cutii goale de carton... În cerdac stă de veghe paznicul — o femeie îmbrăcată într-o mantă lungă. Pirotește, dar îndată ce aude vreo mișcare, își înalță capul, îl petrece cu privirea pe trecător și din nou cade în piroteală.

Reflux. Riul și-a împuținat apele descoperind bancuri și insule cu nisip galben. Lîngă chei, o pilotină s-a plecat într-o parte. Bărcile mai mari și șalupele, care fuseseră ancorate în timpul fluxului, zac acum pe fundul riului.

Ciudate sînt riurile acestor regiuni. Șase ore din zi ele surg spre mare și alte șase ore, sub presiunea fluxului, apele o pornesc îndărăt. Fluxurile sînt înalte, atingînd în nopțile cu lună plină patru metri, iar apa adusă de flux înaintază pe albia riului zeci de kilometri. În acest timp apa riurilor e sărată.

Săturat de hoinăreală, m-am întors acasă și am întîrziat încă multă vreme în prag, pentru a mai privi o dată riul și satul. Nu-i ușor să te despartii de noaptea albe: ai mereu impresia că-ți scapă ceva foarte rar și foarte prețios.

În romînește de

A. Scurtu

IURI KAZAKOV:

PAGINI
DE JURNAL
NORDIC

ELOGII

Arta sovietică, exprimând tradițiile populare și înaltele idealuri ale constructorilor comunismului, se bucură de o unanimă apreciere. Fiecare ansamblu, fiecare solist venit din Uniunea Sovietică constituie o adevărată sărbătoare în întreaga Europă, în America, în toate țările și continentele. Fairmei mondiale a solilor artei sovietice, larg cunoscută și publicului român, i s-au adăugat în ultima vreme noi succese remarcabile subliniate în presa mondială.

Am reținut unele spicuri asupra recentelor turnee efectuate de ansambluri sovietice în S.U.A. și Franța. Zeci de mii de newyorkezi au admirat, cu prilejul celui de al doilea turneu în Statele Unite, măiestria excepțională a dansatorilor sovietici din Ansamblul de sub conducerea lui Igor Moiseev, în spectacolele date la „Metropolitan Opera House“.

Iată ce notează revista americană „Newsweek“ în numărul său din 1 mai: „Ar putea dansatorii sovietici să repete oare prima lor realizare? Cele 165 de persoane care așteptaseră timp de 14 ore în ploaie pentru a căpăta bilete au fost sigure că da. La fel și cei 3.600 de amatori care obținuseră cu săptămâni de zile înainte locuri la „Metropolitan Opera House“. Și, după cum s-a dovedit, toți au avut dreptate. Când Ansamblul de dansuri al Rusiei sovietice condus de Moiseev și-a început al doilea turneu în S.U.A. și Canada, premiera s-a transformat într-o furtună de aplauze și aclamații care au răsplătit viociunea și măiestria ansamblului precum și efectele teatrale care l-au făcut celebru în întreaga lume. Într-adevăr, ansamblul de dansuri populare a apărut de astă dată și mai impresionant decât în primul său turneu făcut în S.U.A. cu trei ani în urmă“.

După ce descrie principalele puncte ale programului, „Newsweek“ continuă: „Ultimul număr al programului este intitulat „Post

oară, însă, publicul așteaptă mai mult. De aceea este mai dificil“.

De elogi unanimi s-a bucurat și Ansamblul din Ural, care a întreprins recent un turneu în Franța. Săptămînalul „France Observateur“, ocupîndu-se de el la rubrica sa muzicală, a făcut o serie de considerații de

N ai fi putut spune cine a obosit mai tare: dansatorii care evoluau pe scenă într-un ritm vertiginos sau publicul care aplauda frenetic, în delir.

(„WORLD TELEGRAM AND SUN“)

natură generală asupra vieții artistice din Uniunea Sovietică.

„Dacă se încearcă să se plaseze cu precizie arta marilor interpreți ruși de astăzi — scrie „France Observateur“ — trebuie luată în considerare întreaga viață muzicală a țării. Legături strînse unesc între ele aspectele cele mai diverse ale acestui domeniu imens și un istoric nu va putea niciodată să le studieze fără raporturile subtile dintre ele. El va vorbi desigur despre David Oistrach sau Sviatoslav Richter, dar el va trebui să țină seama și de ansamblurile artiștilor populari, ca acela care poate fi văzut și ascultat la Palatul Sporturilor din Paris“.

Mai departe „France Observateur“ scrie: „Formațiile de muzică și dansuri folclorice au o menire precisă: să mențină vie arta populară. Fiecare regiune are muzicienii săi, apărătorii ai tradițiilor specifice. În cadrul turneelor, ei călătoresc de-a lungul Uniunii Sovietice și este ușor de imaginat consecințele acestor turnee, precum și felul în care fiecare ansamblu își perfecționează propriile sale caracteristici“.

Trecînd la descrierea Ansamblului de Stat de dansuri și cîntece populare din Ural, cronicarul revistei pariziene scrie: „M-au izbit ritmul viu al interpretării, ca și agitația interioră constantă care animă permanent muzica. Ceea ce frapază deopotrivă este virtuozitatea muzicanților care apar ca adevărați artiști populari. Compozitorii sovietici de muzică „cultă“ scriu lucrări destinate special acestor ansambluri“. După ce amintește de Prokofiev și Hacıaturian, cronicarul lui „France Observateur“ continuă: „Este cunoscut de altfel rolul important pe care îl are folclorul în întreaga muzică din U.R.S.S.“

Caracterizînd în încheierea cronicii sale viața muzicală din Uniunea Sovietică „France Observateur“ scrie: „Într-o manieră generală, se fac eforturi constante care tind să dezvolte gustul pentru muzică pe toate planurile, iar în orașe, sate, universități, uzine, în nenumărate cluburi de pe întregul teritoriu al țării se dansează și se cîntă în mod organizat. În anumite zile la Moscova și în

Explozia sentimentelor de dragoste și prietenie, entuziasmul publicului amenințau dintr-o clipă în alta să smulgă acoperișul lui „Metropolitan-Opera“.

(„NEW YORK POST“)

împrejurimi au loc simultan 1.000 de manifestații ale profesioniștilor și ale amatorilor“.

Entuziasmele aprecieri de care se bucură ansamblurile sovietice în lumea occidentală constituie o dovadă în plus a caracterului larg, de masă, al artei în țara care construiește comunismul.

Z. F.

Actorii B. Tolmazov și A. Hanov în spectacolul „Hotel Astoria“ prezentat de Teatrul Maiakovski din Moscova.

Turnee sovietice în Occident

Pe frontul cultural, ieri seară, la New York, peste trei mii de americani și mai bine de o sută de cetățeni sovietici își comunicau cu entuziasm dragostea și respectul reciproc. Aplauzele călduroase răsunau deopotrivă din sală și de pe scenă; de o parte și de alta înțelneai numai zimbete prietenești. Era un spectacol uimitor! De la începutul și pînă la sfîrșitul concertului a domnit prietenia și înțelegerea reciprocă... Zimbetul deschis al rușilor ne dezvăluia întreaga frumusețe și bogăție sufletească a poporului lor.

(„NEW YORK HERALD TRIBUNE“)

Scriptum“. A fost încă o surpriză! Fără indoială este vorba de o satiră la adresa rock and roll-ului, pe care ansamblul a prezentat-o cu succes la Moscova, înainte de plecarea în S.U.A. Îmbrăcați în haine dezagreabile de vagabonzi, dansatorii au prezentat un rock and roll sălbatic și plin de frenezie.

— Nu este un dans serios, a declarat Moiseev. Este doar o glumă!“

Făcînd o comparație între primul și al doilea turneu, „Newsweek“ se oprește asupra personalității conducătorului ansamblului, despre care scrie: „Rusul de 55 de ani, care a creat cel mai renumit ansamblu de dansuri populare din lume, ne-a apărut ca un interlocutor plin de farmec. Cînd l-am întrebat ce simte cu prilejul reapariției pe scena unde a obținut nu de mult un adevărat triumf, Moiseev ne-a răspuns în franceză că este destul de nervos. Cînd vii pentru prima oară, poți să te prezinți așa și așa. A doua

La invitația Uniunii cineștilor sovietici a întreprins o călătorie la Moscova și Leningrad cunoscutul regizor francez Louis Daquin. În cadrul întîlnirilor cu regizorii și actorii studiourilor „Mosfilm“ și „Lenfilm“, Daquin a vorbit despre preocupările actuale ale cinematografului progresiste franceze, despre noua sa carte „Cinematografia — meseria noastră“. Cu această ocazie la Casa cinematografului au fost prezentate filmele sale „Al doilea după Dumnezeu“ și „Pescuitorii în apă tulbură“.

Zilele acestea s-a terminat la Sofia turnarea filmului „Fii fericită Ania!“ Scenariul a fost scris de dramaturgul sovietic Va-

lentin Ejov în colaborare cu dramaturgul bulgar Bancio Banev. Rolul principal în acest film — aviatorul sovietic Snegov, care pilotează un avion pe traseul Moscova-Sofia — este

interpretat de Vasili Merkuriev. În rolul șoferiței Ania apare actrița Nevena Kokanova.

Scriitoarea Vera Panova vorbea în cuprinsul unui

articol despre interesul mereu sporit cu care se dedică scenariștilor de film. După dramatizarea nuvelei „Serioja“ și a romanului „Ev-dokia“, Panova a scris un scenariu după romanul ei „Familia Kuprianov“, a cărui ecranizare a și început la „Mosfilm“. Tot pentru studiourile din Moscova, Panova scrie în momentul de față alte două scenarii: „Tovarșii de drum“ și „Băiatul și fata“.

Într-un articol publicat de ziarul olandez „De vrije Volk“ se arată că „Balada soldatului“ poate fi socotit cel mai bun film prezentat pe ecranele olandeze în cursul ultimului an.

GRIGORI ROȘAL - Patru decenii de activitate cinematografică

Regizorul Grigori Roșal și-a sărbătorit de curînd cea de a 60-a aniversare de la naștere și patru decenii de activitate cinematografică. Drumul său în artă a început încă în epoca filmului mut. Una din primele lui realizări cinematografice, „Salamandra“, relatează despre un savant progresist care și-a pierdut viața în lupta inegală cu forțele reacției. Din aceeași perioadă datează și filmele „Domniile Skotinin“ și „Excelența sa“. În 1933, Roșal turna, în colaborare cu Vera Stroeva, primul său film sonor „O noapte la Petersburg“, premiat la festivalul internațional al filmului de la Veneția.

Sînt cunoscute și apreciate în întreaga lume filmele biografice realizate de Roșal printre care „Academicianul Ivan Pavlov“, „Mussorgski“ și „Rimski Korsakov“. Creația acestui regizor impresionează prin temperament, prin strălucirea manierei artistice, prin permanenta căutare a unor teme noi, de mare semnificație. În „Zorile Parisului“, Roșal aduce în fața spectatorilor baricadele Comunei, lupta eroică a oamenilor muncii parizieni. Atmosfera apăsătoare a vieții Rusiei în perioada ascensiunii capitalismului a fost redată de Roșal în „Întreprinderile Artamonov“, transpunerea cinematografică după romanul lui Gorki.

Acest film a inaugurat în cariera regizorului seria ecranizărilor după lucrări literare. Astfel, romanul lui gorkian i-au succedat „Volnița“ (după povestirea lui Fiodor Gladkov) și, mai tirziu, trilogia cinematografică „Surrorile“, „Anul 1917“ și „O dimineață mohorîtă“ inspirate

de „Calvarul“ lui Alexei Tolstoi.

În prezent, Grigori Roșal realizează la „Mosfilm“ Rațiunea demenților“, după un scenariu propriu. Călătoriile întreprinse de-a lungul mai multor ani în Franța, Japonia, India și Statele Unite i-au sugerat ideea acestui scenariu, oferindu-i totodată un bogat material de investigație. În filmul „Rațiunea demenților“, este descrisă viața unui savant atomist din Occident, om absorbit total de cercetările lui și trăind izolat de lumea inconjurătoare. Într-o zi, însă, se produce dezastrul. Savantul înțelege pentru prima oară că rezultatele cercetărilor lui neobosite sînt utilizate de imperialiști în scopuri militare, nu spre binele oamenilor, ci spre distrugerea lor. Treptat, savantul își dă seama că nu poate trăi departe de problemele ce frîmîntă astăzi omenirea. El devine un militant activ, alăturîndu-se luptei împotriva celor ce urzesc războiul.

La realizarea acestui film al lui Grigori Roșal participă vechii săi colaboratori, operatorul Leonid Kosmatov, regizorii M. Zarjîtkala și K. Polonski, pictorul scenograf I. Șpineli. Rolurile principale au fost atribuite actorilor Serghei Bondarciuk și Irina Skobțeva.

Roșal este recunoscut nu numai ca un regizor talentat și original ci și ca un foarte înzestrat pedagog. Aproape fiecare din noile sale filme face cunoscute publicului tinere talente cărora regizorul a știut să le descopere posibilitățile și să le pună în valoare. Pot fi amintiți astfel printre „descoperirile“ sale V. Balășov și Rufina Nifontova, astăzi actori consacrați în teatru și cinematografie. De asemenea, Grigori Roșal conduce de mai mulți ani secția de cineamatori din cadrul Uniunii cineștilor sovietici, a cărei activitate pe întreg cuprinsul Uniunii Sovietice este deosebit de rodnică.

MOSCOVA ASTĂZI:

- De trei ori mai mare ca Londra...
- De opt ori mai întinsă ca Parisul...
- Cu 6.000 de hectare mai mult decât New York-ul.
- Într-o singură zi, mijloacele de transport în comun ale Moscovei, care cuprind peste 200 de linii cu o lungime totală de 3.500 de kilometri, servesc peste 10.000.000 de pasageri.

Transporturile marii capitale

În cursul acestui an, liniile de transport ale capitalei sovietice vor continua să fie extinse. O nouă linie de metrou va lega centrul de noul cartier Cereuşki. Un alt cartier, și el recent construit, Mazilovo, va fi de asemenea legat de centrul oraşului printr-o nouă linie care va trece prin Arbat. Transporturile rutiere vor cunoaşte și ele o mare extindere: anul acesta 1.000 de noi autobuze și troleibuze vor intra în serviciu, pe liniile ce străbat străzile și bulevardele capitalei.

Toate aceste măsuri vor putea face, însă, față uriașei circulații din Marea Moscova, care pretinde viteze mari de deplasare și itinerarii judicioase alese?

La întrebarea aceasta ne-a răspuns Serviciul de transporturi al Institutului pentru planul general al oraşului.

Transporturile din Moscova, ne-a declarat Vladimir Şafran, inginerul șef al serviciului, au început să nu mai facă față necesităților. Să dăm o rațiune prin oraș și-o să vă convingeți și dumneavoastră.

Ne-am suit în mașină și-am pornit de-a lungul Sadovaiei, una din arterele de centură cele mai importante ale Moscovei. Între altele, ea întretaie 19 artere radiale, așa că în orele de aglomerație aproape 60 la sută din vehicule se folosesc de dinsa. La întreținerea circulației e dirijată de semafoare, și doar în piața Maiakovski, unde a fost săpat un tunel de 500 de metri și în piața Crimeii, unde mașinile circulă pe podul nou, construit deasupra șoselei, am putut răsufla mai ușurați.

Aici începe noua eră a transporturilor noastre rutiere, mi-a atras atenția însoțitorul meu, și anume cu circulația la dublu nivel, cu pasaje subterane pentru pietoni și, bineînțeles, fără semafoare!... Am parcurs 15 kilometri și jumătate pe drumul de cen-

tură în cincizeci și nouă de minute, ceea ce este mult prea mult!...

Dar, continuă inginerul șef după ce am revenit în birou, în doi sau trei ani o să puteți parcurge aceeași cale în numai 12 sau 15 minute!

Și spunând aceasta, se îndreptă spre o hartă hășurată în culori, atârnată pe perete.

Precum vedeți, deocamdată, singura cale de centură care face o buclă în jurul uriașei așezări este Sadovaia. Curînd, însă, de-a lungul ei vor fi săpate șaisprezece tunele, trei poduri vor înlesni trecerea pe deasupra șoselei, iar un

tr-un an și jumătate, cel mult doi, șoseaua va fi dată în întregime în folosință.

De căi libere se simte însă nevoie și în centrul oraşului, unde, în următorii doi ani se va putea circula fără întreruperi, deoarece în regiunile de mare aglomerație vor fi realizate șase tunele și poduri, iar pentru pietoni peste 30 de pasaje subterane.

Din discuția cu ing. Vladimir Şafran, am mai aflat că în numai cîteva ani o nouă aerogară va deservi 4.000 de pasageri pe oră. Deocamdată, primele linii de elicoptere au și început să lege Moscova de aeroporturile aflate în împrejurimile capitalei.

Apoi, mulțumită unei linii ferate aeriene monorail, pasagerii vor putea fi transportați cu o viteză de 140 de kilometri pe oră, în vagoane moderne, aerodinamice, pînă la stațiunile de odihnă situate pe malurile canalului Moscova și în zona împădurită.

Mijloacele existente de transport sînt și ele perfecționate. La Moscova a și apărut un autobuz cu remorcă și un troleibuz cu burduf, care poate cuprinde de două ori mai mulți pasageri ca mașinile obișnuite, de același tip. Pînă în 1965, rețeaua liniilor de troleibuz va spori cu peste 50 la sută ca de altfel și rețeaua liniilor de autobuz. Tramvaiele vor circula numai în cartierele de la marginea oraşului, dar și aici fără zgomot, deoarece vor fi înzestrate cu sisteme de absorbire a vibrațiilor.

Cît despre rețeaua metroului, aceasta aproape că se va dubla. Începînd încă din anul acesta, ea va măsură cu 17 kilometri mai mult ca înainte. Cu 50 la sută va fi sporit și parcul de taxiuri.

Boris Nadejdin

SCRISOARE
DIN
MOSCOVA

al patrutea va fi aruncat peste Iauza. Abia atunci vom putea spune că Sadovaia a devenit cu adevărat cale liberă principală, fără semafoare care să întîrzie circulația. Ea nu reprezintă, însă, decît una din cele cinci drumuri de centură care vor înconjura Moscova. Una din ele, care a și început să fie construită de-a lungul centurei feroviare a oraşului, va întretaia 18 artere radiale și va trece prin afara cartierelor de locuințe.

Cea mai mare dintre aceste centuri va avea 109 kilometri lungime și va demarca hotarele capitalei. O porțiune a ei, lungă de 48 de kilometri a și fost deschisă circulației, iar în-

A.R.L.U.S.

București

Raionul „T. Vladimirescu”

Consiliul raional A.R.L.U.S. „Tudor Vladimirescu” se sprijină pe un larg activ obștesc grupat pe probleme. Totodată membrii biroului Consiliului raional se ocupă de coordonarea acțiunilor întreprinse pe fiecare ramură de specialitate, ținînd o legătură permanentă cu celelalte organizații — U.T.M., Consiliul sindical, Consiliul raional al femeilor, Comitetul de luptă pentru pace, S.R.S.C., Casele de cultură, cluburi, cu bibliotecile și toate instituțiile de cultură.

Manifestările au avut o tematică variată și bogată legată de realizările și perspectivele economiei sovietice în anii septenaliului, de lupta pentru pace și pentru coexistența pașnică, de întrecerea economică între cele două sisteme.

De asemenea, manifestările organizate în întreprinderi, instituții, școli, îmbracă forme variate — conferințe, simpozioane, seri literare etc. Astfel de manifestări au fost organizate la Fabrica textilă „7 Noiembrie”, la fabrica de pielărie „Flacăra Roșie”, fabrica de mătăsuri „Ilie Pintilie”, Fabrica de ace, Uzinele metalurgice „Timpuri noi”, Întreprinderea „Optica Română”, Uzinele chimice „9 Mai”, „ICECHIM”-Dudești, fabrica de biscuiți „1 Mai”, la Ministerul Industriei Petrolului și Chimiei, Ministerul Finanțelor, Ministerul Agriculturii, Ministerul Comerțului, precum și la diferite școli din raion. Și-au dat concursul oameni de știință, scriitori și artiști, ca, conf. univ. Tatiana Nicolescu, prof. dr. Miron S. Miron, Al. Şahighian, Demostene Botez, V. Valentinianu, Liviu Ciulei și alții.

Se mai cuvîntă amintite cele peste 50 cursuri populare de limba rusă care funcționează în raion, dînd rezultate cu adevărat mulțumitoare.

Victor Victorovici

Președinte al Consiliului raional T. Vladimirescu-București

Timișoara

Pentru a răspunde cerințelor oamenilor muncii din Timișoara, Consiliul regional A.R.L.U.S.-Banat a organizat la clubul celor care studiază limba rusă numeroase manifestări legate de răspîndirea cunoștințelor privind Uniunea Sovietică.

Activitatea multilaterală ce se desfășoară la club este planificată pe trimestre, fiind strîns legată de sarcinile specifice ale oamenilor muncii care participă la cursuri. Astfel se duce o largă activitate în rîndurile cursanților, iar profesorii: Cojocaru A., Dimitrov N. și Liveanu Ecaterina, fiecare la cite o

grupă de cursanți, dau consultații individuale, organizează în sala de studii consultații pe grupe de cursanți și țin convorbiri în limba rusă asupra diferitelor teme. La club sînt înscriși 184 cursanți, din care 30 s-au prezentat la diferite examene în sesiunea de iarnă.

Au mai fost organizate, tot la club, și vizionări de diafilme ca de exemplu „Viața și opera lui M. Gorki” și „Tinerețea lui Lomonosov”.

Un cerc deopotrivă de activ, este cel organizat cu acei studenți care doresc să se perfecționeze în cunoașterea limbii și literaturii ruse și sovietice.

La acest club s-a mai organizat ținerea unui concurs pe tema: „Cunoașterea operei literare tolstoiene”, la care a luat parte un public numeros; s-au mai organizat cu acest prilej un stand de cărți și o expoziție legată de viața și opera marelui scriitor rus.

Răspîndirea cunoștințelor privind succesele oamenilor sovietici a făcut să crească și mai mult interesul pentru cunoașterea limbii ruse și astfel au luat ființă în cadrul mai multor întreprinderi, 31 cursuri, la care predau specialiști care au studiat în Uniunea Sovietică.

E. Dascălu
corespondent

Iași

În acțiunea de răspîndire a cunoștințelor privind mărețele realizări ale științei și tehnicii sovietice s-au ținut recent o serie de conferințe. Astfel, prof. dr. Cristofor Simionescu, membru corespondent al Academiei R.P.R. a vorbit despre tehnica sovietică în avangarda tehnicii mondiale, prof. ing. Vasile Diaconescu despre contribuția sovietică în domeniul fibrelor sintetice, prof. ing. Gerard D'Albon despre succesele Uniunii Sovietice în domeniul construcțiilor de turbine. Alte conferințe au avut ca teme: „Experiența sovietică în obținerea de produse de calitate”, „Succesul sovietic în domeniul studiului materialelor textile”, etc. Toate aceste conferințe s-au bucurat de o caldă primire din partea specialiștilor, tehnicienilor și oamenilor muncii.

Numeroși oameni ai muncii din oraș au fost prezenți la expunerile făcute de tov. Ion Niculi președintele Consiliului regional A.R.L.U.S.-Iași care a vorbit despre lupta P.M.R. pentru prietenia cu Uniunea Sovietică, precum și despre „Influența mișcării revoluționare din Rusia asupra mișcării muncitorești din România”.

L. B.
corespondent

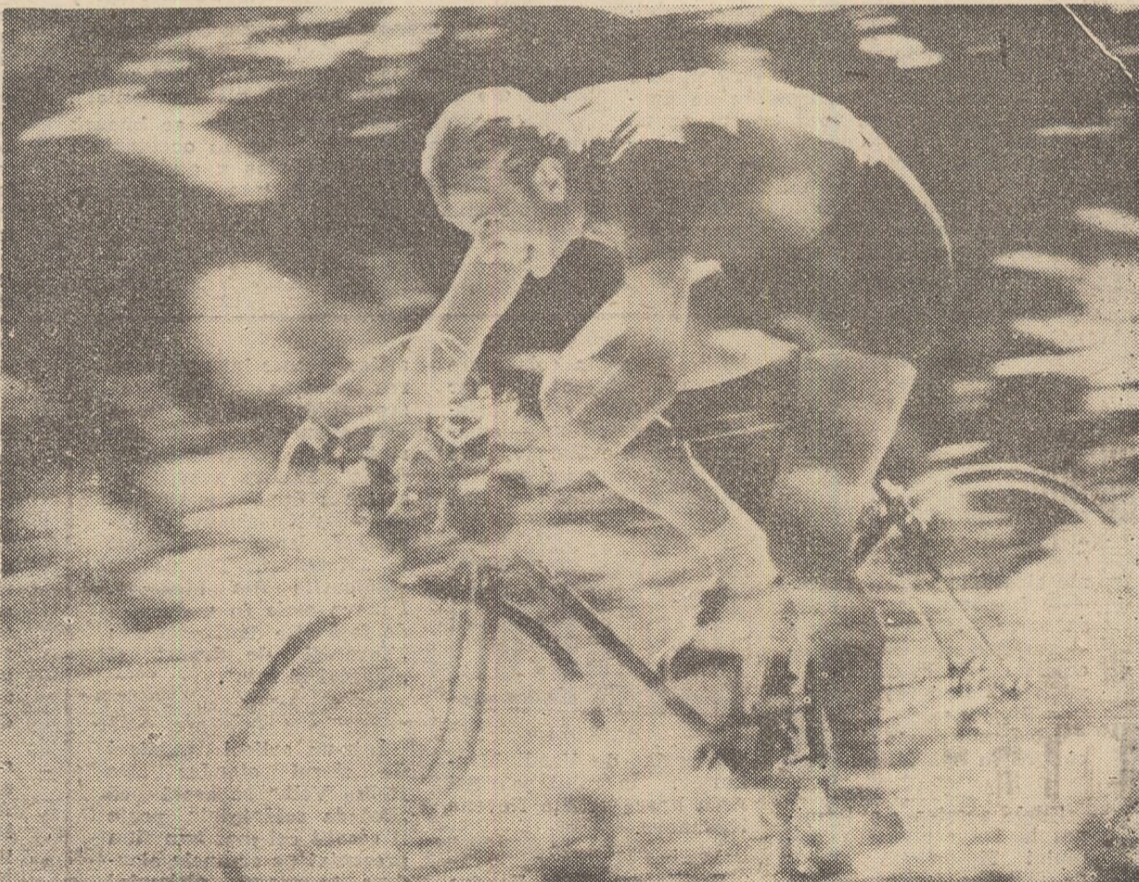
CONCURSUL

„Cunoașteți Uniunea Sovietică?”

Redacția revistelor sovietice în limbile engleză și franceză „Moscow News” și „Nouvelles de Moscou”, editate de către Uniunea asociațiilor sovietice de prietenie și relații culturale cu țările străine organizează, cu începere din luna mai, un nou concurs intitulat „Cunoașteți Uniunea Sovietică?”

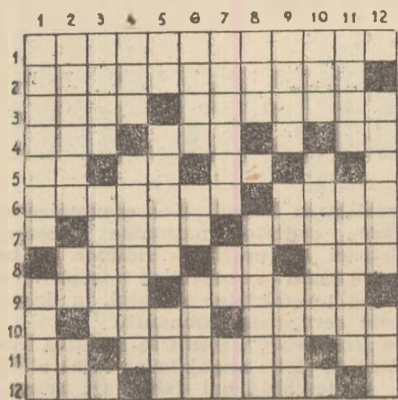
Concursul, care se va încheia la data de 8 iulie, este dotat cu 500 de premii printre care o călătorie la Moscova, picupuri, aparate de fotografiat, colecții de discuri și timbre, cărți, abonamente la ziare etc. etc.

Revistele „Moscow News” și „Nouvelles de Moscou”, în care sînt publicate condițiile concursului, pot fi procurate în țara noastră la chioșcurile de ziare care desfac presa străină, prin abonamente directe la oficiile poștale sau prin difuzorii voluntari din întreprinderi.

În plină viteză...

OPERĂ ȘI BAILET

ORIZONTAL: 1) Dramă muzicală populară de Mussorgski, care se reprezintă în actuala stagiune a Teatrului de Operă și Balet din București. (2 cuv.). 2) Operă de Glinka. (2 cuv.). 3) Personajul feminin principal din opera „Dama de pică” de Ceaikovski — Compozitor rus, autorul operei „Cneazul Igor” 4) Zile anumite la romani — Ceea ce face tot timpul țărânul Cervik în opera comică „Tîrgul din Sorocinsk” de Mussorgski — Jumătate taxă! 5) Cu asta încep opera „Aida” ... și opera „Piața”! — Notă muzicală 6) Operă de Alexandr Dargomijski — „...de pică”. 7) Studiu de proporții restrînse — „... Bulba”, balet de Soloviov Sedoi. 8) Stropit cu apă — În riul — Afluent al Tisei 9) Cneazul din opera lui Borodin — Nopti cu lună. 10) Trei într-un basm de Ion Creangă — Harapi. 11) Prenumele lui Borodin (abr.) — Istorică navă care a luat parte la Marea Revoluție din Octombrie — Alfa și Omega. 12) Personaj din comedia muzicală „O noapte furtunoasă” de Paul Constantinescu — Personaj feminin din baletul „Călărețul de aramă” de Glier.

VERTICAL: 1) Joc cu bile și tacuri — Conducătorul strelitilor din opera „Hovanscina” de Mussorgski 2) Poet latin exilat pe țărmurile Dobrogi de azi — Galben unguresc —

Nota diapazonului 3) Produc efecte frumoase în scenele de balet — Compozitor sovietic, autorul baletului „Taras Bulba”. 4) Nume feminin — „...de foc”, suită de balet de Igor Stravinski. 5) Bis! — „Fintina din Bakisarai” de Asafiev sau „Romeo și Julietta” de Prokofiev — Interjecție care înită zgomotul unei căderi subite. 6) Mantale țărănești (reg.) — Impreună — Con de paie. 7) Cu oase mari — Altă notă muzicală — Sau... în orchestră! 8) Cadou — Există în orice ipoteză — „...Gardă”, operă de compozitorul sovietic Iulii Meitus. 9) Articol nehotărît — Răspuns pozitiv — Personaj din tragedia „Antoniu și Cleopatra” de W. Shakespeare. 10) Riu în Norvegia — Mama Tatiane și Olgăi din opera „Evgheni Oneghin” de Ceaikovski. 11) Varietate de agat — Operă de Ceaikovski după poemul „Poltava” de Pușkin. 12) Personaj feminin principal din opera „Rusalka” de Dargomijski — Personaj din drama muzicală „Năpasta” de Sabin Drăgoi.

Un buletin ABONAMENT PRONOEXPRES

vă asigură participarea la toate concursurile dintr-o luna.

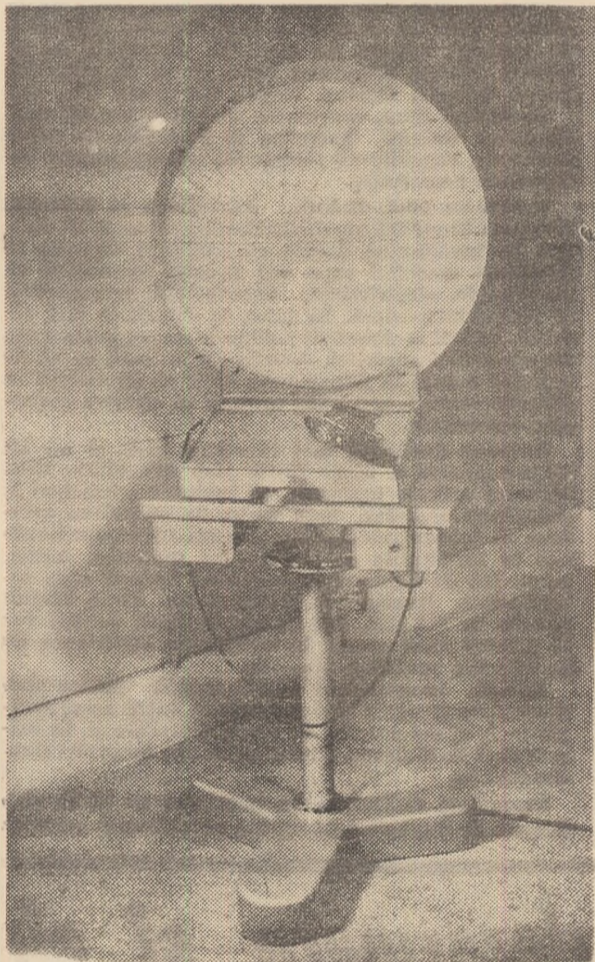
Vreți să obțineți un premiu important?

Procurati-vă din timp buletinele

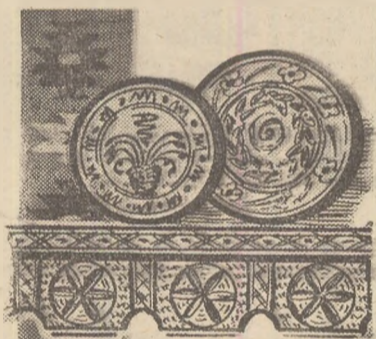
ABONAMENT PRONOEXPRES

pe luna Iunie.

PERIMETRU OFTALMOLOGIC

PRODUS DE
INDUSTRIA TEHNICO-MEDICALĂ
București

**COVOARE
„CARPAȚI”**
de diferite dimensiuni
CUSATURI
pe motive secuiești
**ARTICOLE DE
CERAMICĂ**

**ARTICOLE DE
ARTIZANAT**
(Sculptură în lemn
„Tisa”, în miniatură)

**SOMIERE
PLAPUMI**
(cu fețe de mătase
sau stambă)

produce
și livrează
din stoc
Cooperati va

OLTUL

Miercurea-Ciuc
str. Petofi Nr. 2

PREFERAȚI
cunoscutele
produse
ale

I. R. I. C.

**BURDUJENI
SUCEAVA
MEZELURI
SUPERIOARE**

intr-un bogat sortiment

**BRÎNZA TRAPIST
ȘI UNTUL**
produs de

I.C.I.L.
**SIMEUL
SILVANIEI**
sînt de calitate
superioară

De vînzare la magazinele
alimentare din toată țara

AJUTOR PRIETENESC ȘI DEZINTERESAT

Apariția în ultimii ani pe harta lumii a unor noi state, ca urmare a intensificării luptei de eliberare națională de sub robia colonială imperialistă ridică în fața omenirii noi probleme de ordin economic. Nedispunând de capitalurile naționale necesare unei dezvoltări pe baze proprii, lipsite de experiență în construcția economică și de cadre naționale calificate, țările slab dezvoltate apelează la țările dezvoltate din punct de vedere economic, solicitându-le sprijinul în organizarea industriei, în formarea cadrelor necesare de specialiști.

Aceste probleme de intr-ajutorare economică, de cooperare între state, care astăzi atrag tot mai mult atenția opiniei publice mondiale le consacră articolul său, apărut într-unul din ultimele numere ale publicației sovietice „Ekonomiceskaja gazeta”, S. Skacikov, președintele Comitetului de Stat al Uniunii Sovietice pentru relații economice cu străinătatea.

Subliniind de la început faptul că Uniunea Sovietică și celelalte țări socialiste sunt prieteni credincioși și sinceri ai popoarelor care luptă împotriva presunilor politice și economice imperialiste, autorul arată că sprijinul pe care-l primesc țările slab dezvoltate din partea acestora nu incumbă nici un fel de obligații de ordin politic sau economic, nu urmărește profituri și că, dimpotrivă, el este oferit în condiții dintre cele mai avantajoase. Mai mult decât atât, acest sprijin se deosebește de sprijinul oferit de alte state prin faptul că el înlesnește țărilor slab dezvoltate crearea unei industrii moderne, capabilă să producă nu numai bunuri de larg consum, dar și mijloacele necesare producerii lor.

În clipa de față U.R.S.S. întreține legături pe plan economic și tehnic cu 20 de țări slab dezvoltate din Asia, Africa și America Latină. La dispoziția lor Uniunea Sovietică a pus credite care se cifrează la impunătoarea sumă de peste două miliarde de ruble noi. Creditele sovietice reprezintă aproape 15 la sută din totalul investițiilor realizate din surse externe necesare celui de al doilea plan cincinal al Indiei de exemplu, o treime din aceste investiții prevăzute de primul plan cincinal al R.A.U. și aproximativ 70 la sută din aceste investiții în Afganistan. În 1960, în țările slab dezvoltate din Asia, Africa și America Latină au fost construite cu ajutor sovietic aproape 350 de întreprinderi industriale și alte instalații, având o mare importanță pentru crearea bazelor independenței economice a acestor țări.

Deosebit de concludent pentru relațiile Uniunii Sovietice cu țările slab dezvoltate — arată S. Skacikov — este exemplul Indiei.

Combinatul siderurgic de la Bhilai, cu o productivitate anuală de un milion tone oțel, descoperirea zăcămintelor de petrol de la Cambay, Anklesvar și Rudrasagar, ca și viitoarele construcții (marea hidrocentrală de 480.000 kW de la Bhakra, rafinăria cu o capacitate anuală de 2 milioane tone la Gujaraț etc.) constituind obiective importante ale celui de-al treilea plan cincinal indian sunt numai câteva din roadele sprijinului economic sovietic care vor contribui substanțial la industrializarea țării, la cucerirea independenței ei economice.

Sau, un alt exemplu, cel al Indoneziei, Uniunea

Sovietică cooperează cu Indonezia la construirea a două uzine siderurgice în Iawa și Kalimantan (cu o producție de 190.000 și respectiv 250.000 tone oțel anual), a unei uzine chimice și a unei fabrici de superfosfați, a unei centrale hidroelectrice pe riul Asahan, a unui combinat de aluminiu, la mecanizarea cultivării orezului, la construcția de drumuri etc. Acordul bilateral de cooperare economică și tehnică cu această țară prevede, în același timp, furnizarea unui reactor atomic necesar cercetărilor științifice în domeniul folosirii pașnice a energiei atomice, construirea unei facultăți tehnice pe insula Amboina, a unor spitale și policlinici ș.a.

Cuba eroică beneficiază și ea de sprijinul economic sincer și dezinteresat al Uniunii Sovietice. Acordul încheiat anul trecut între U.R.S.S. și Cuba stipulează acordarea unui credit menit să dezvolte industria acestei țări. Vor fi construite astfel, între altele, în decurs de numai cinci ani, o serie de centrale electrice cu o capacitate globală de 300.000 kW și vor fi modernizate trei uzine metalurgice. O primă tranșă a unei uzine siderurgice cu o capacitate de 250.000 tone anual și o rafinărie de petrol au și intrat în funcțiune.

Pot fi enumerate, în continuare, multe exemple de acest fel. Acorduri similare au mai fost încheiate cu Afganistanul, cu Republica Arabă Unită unde se construiesc 90 de întreprinderi industriale — fără a mai ține seamă de uriașul baraj de la Assuan care va permite o considerabilă sporire a suprafețelor irigate pe teritoriul Egiptului —, cu Irakul, Ghana, Republica Mali, Togo, Nigeria, Somalia, Etiopia, Ceylon, Nepal, Birmania etc., etc.

În același timp, acordurile încheiate prevăd participarea Uniunii Sovietice la formarea de cadre naționale capabile să folosească întreprinderile industriale construite.

Astfel, în Irak, R.A.U., Afganistan și Guinea, Uniunea Sovietică sprijină organizarea a 40 de centre de învățământ dotate cu material didactic și profesori sovietici care vor pregăti specialiști în metalurgie, electricitate, excavațiuni, transporturi și industria minieră. În total, în diferitele țări ale Asiei, Africii și Americii Latine lucrează peste 4.000 de specialiști sovietici. Aceștia au instruit, ca să ne referim numai la Afganistan, 6.500 de specialiști în diferite ramuri, alți 2.000 urmând să absolve cursurile organizate.

Uniunea Sovietică mai folosește, însă, și un alt mijloc pentru a ajuta țările slab dezvoltate să-și formeze cadrele naționale de ingineri, tehnicieni și muncitori calificați. Este vorba de instruirea acestora în întreprinderile din ramura corespunzătoare sau în instituțiile de învățământ sovietice. Astfel, peste 700 de ingineri și muncitori indieni care actualmente lucrează la Bhilai și-au făcut stagiul practic în U.R.S.S., 400 de noi studenți cubani vor fi primiți anul acesta în institutele superioare de învățământ sovietice etc., etc.

Sprijin economic și tehnic acordă țărilor slab dezvoltate și unele țări capitaliste. Între acest sprijin însă, și cel acordat de țările socialiste și, în primul rând de Uniunea Sovietică, există deosebiri fundamentale.

Formulele capitaliste de cooperare cu țările slab dezvoltate împiedică de regulă participarea acestora

din urmă la realizarea obiectivelor economice și, implicit, formarea cadrelor naționale necesare, obligă la participări cu profituri ridicate pentru monopoluri, sau, în cazul că respectiva întreprindere urmează să devină proprietatea statului, la despăgubiri importante cerute de companie.

Acestui tip de „cooperare”, menit să mențină inapoierea economică în țările angajate pe calea eliberării naționale, să deschidă noi debușuri avantajoase capitalismului, să dea forme noi vechii exploatări colonialiste, Uniunea Sovietică îi opune politica sa economică fermă, fundată pe principiul colaborării sincere, al egalității în drepturi. Îmbunătățirea rapidă a condițiilor de viață ale sutelor de milioane de oameni flămânzi și analfabeți din țările recent eliberate de sub călcăiul colonialismului, ridicarea condițiilor lor de trai pînă la nivelul țărilor puternic dezvoltate, soluționarea problemelor economice ce se pun în fața tinerelor state apărute pe glob, acestea sînt principalele obiective ale politicii economice sovietice de cooperare. Propunind programul său de dezarmare generală și totală, U.R.S.S. a chemat toate statele să dirijeze o importantă parte din posibilitățile lor economice folosite pînă acum pentru cheltuieli militare în vederea ajutorării țărilor slab dezvoltate. Adoptarea propunerilor sovietice ar duce la triumful principiilor umanismului în lume, ar pune colaborarea între țări cu adevărat în slujba progresului umanității.

Al. Brătescu

„Vlăstarul imperialismului către unchiul Sam: — Unchiule, ajută-mă, căci comuniștii vor să mă excludă din viața societății...”

Desen de I. Kerșin

Cine este pentru dezarmare și cine împotriva ei?

„N.A.T.O. și dezarmarea” — așa își intitulează articolul de fond ziarul „New York Herald Tribune”. Cu toate că mult mai potrivit ar fi fost titlul „N.A.T.O. și înarmarea”. Căci sensul articolului și conținutul lui sînt axate pe ideea accelerării continue a cursei înarmărilor, pe „consolidarea sistemului de apărare a Uniunii atlantice”, cum scrie ziarul, pe discreditarea ideii dezarmării generale și totale.

Se înțelege că în zilele noastre, nici măcar un apărător atât de înverșunat al militarismului cum este „New York Herald Tribune”, nu poate lansa deschis apeluri atât de deșănțate. De aceea, pentru a-și masca poziția dăunătoare cauzei păcii, redactorii acestui ziar recurg la trucuri răsuflete.

Uniunea Sovietică este împotriva controlului asupra dezarmării, — tună și fulgeră redactorii de la „New York Herald Tribune” — de aceea, noi trebuie să ne înarmăm...

Nu cumva scribiți de la amintita gazetă își inchipuie că ceilalți oameni nu gîndesc, că omenirea nu cunoaște propunerile făcute de Uniunea Sovietică în această privință? Cine nu știe că, spre deosebire de S.U.A., care sînt pentru control fără dezarmare, U.R.S.S. propune dezarmarea generală și totală efectuată sub cel mai riguros control internațional?

Un plan foarte precis și limpede în această problemă a fost oferit de

Uniunea Sovietică la cea de a XV-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U. Tot atunci, președintele Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., N. S. Hrușciov, a afirmat în repetate rânduri că Uniunea Sovietică este gata să primească orice plan occidental privitor la control, dacă și Apusul va accepta propunerile sovietice de dezarmare.

Ziarul „New York Times” a publicat atunci textul integral al discursului lui N. S. Hrușciov la sesiunea O.N.U. Alte ziare au reproduș și ele propunerile sovietice. Așa că milioane de americani cunosc foarte bine poziția Uniunii Sovietice în această problemă.

Luînd cuvîntul la 6 mai la Erevan, președintele Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., N. S. Hrușciov, a amintit încă o dată că „la Organizația Națiunilor Unite a fost prezentată propunerea sovietică de dezarmare generală și totală sub cel mai strict control internațional. Noi am declarat deschis: dacă puterile occidentale acceptă planul nostru de dezarmare, atunci acceptăm și noi orice plan al lor de control asupra dezarmării”.

Iată cum pune problema Uniunea Sovietică, sincer interesată în rezolvarea cât mai grabnică a acestei probleme vitale a contemporaneității.

Toate acestea, firește, sînt cunoscute de redactorii ziarului „New York Herald Tribune”. Ei știu de aseme-

nea că opinia publică internațională, înseși păturile largi ale poporului american, înțeleg cit se poate de bine șubrezenia poziției părții americane în rezolvarea problemei dezarmării.

Cunoscutul fruntaș al vieții publice din Olanda, profesorul De Graaf scrie: „Ar fi fost just ca și Occidentul să facă propuneri de dezarmare, și nu numai propuneri de control, cită vreme n-ai încă ce controla”. Iar ziarul englez „Daily Telegraph” scrie: „Adevărul este că puterile occidentale n-au un plan de dezarmare”.

Și iată și opinia, plină de autoritate, a senatorului american Clark: „Nu ne putem justifica pasivitatea sub pretextul că Hrușciov ar fi împotriva acelor sisteme de control și inspecție care sînt baza oricărui plan eficient de dezarmare. Dimpotrivă, rușii și-au manifestat interesul față de crearea unui asemenea sistem de control și inspecție”.

Planul sovietic este un plan de dezarmare reală. La această concluzie ajunge, de altfel, și publicistul K. Kyle în paginile revistei americane „New Republic”. El scoate în evidență contradicțiile și confuziile poziției Stateelor Unite. „Cu toate că pretinde că este pentru dezarmarea generală și totală cu condiția ca ea să fie însoțită de un sistem corespunzător de control internațional, în fapt Occidentul nu privește această problemă cu se-

rioizitate. El susține că Uniunea Sovietică propune dezarmarea fără control. Este un neadevăr. Toate proiectele sovietice privitoare la problemele dezarmării prevăd clar și controlul” — scrie Kyle.

Într-un cuvînt, conchide publicista engleză B. Casle: „Occidentul nici nu ia de fapt în considerare o dezarmare care ar lovi în repartitia existentă a forțelor sale, sau i le-ar știrbi cit de cit serios”.

Tocmai de acest adevăr se tem redactorii de la „New York Herald Tribune” și cei care stau în spatele lor. Ei se tem de dezarmare și de aceea se pretează la o grosolană denaturare a faptelor, străduindu-se să semene confuzie în mințile milioanei de americani prin tot felul de escrocherii.

Ce jalnică încercare! Milioane de oameni din diferite colțuri ale pămîntului înțeleg ce cumplită primejdie reprezintă cursa înarmărilor pentru cauza păcii. Iată de ce ei se pronunță categoric pentru dezarmarea generală și totală sub un strict control internațional.

Cine nu ține seama de interesele popoarelor, insetate de o pace traianică pe pămînt, riscă a se demasca definitiv ca dușman al omenirii.

(Articol publicat în „Pravda”)